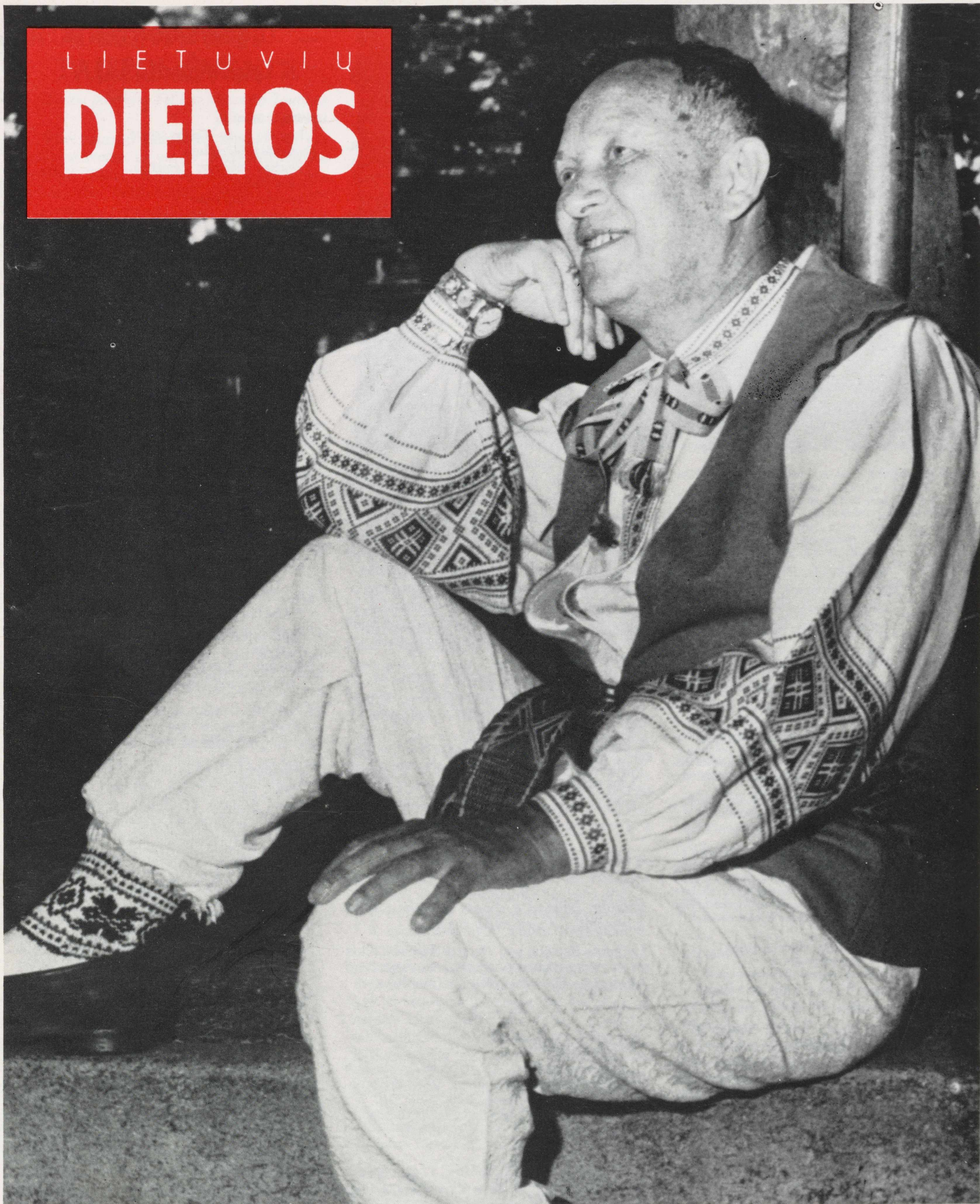

L I E T U V I Ų

DIENOS

VYTAUTAS F. BELIAJUS, LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ MOKYTOJAS

LITHUANIAN DAYS

NOVEMBER

1985

1985 M. LAPKRIČIO MĖN.

*****

LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS

4363 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas: 664-2919

*****

1985, Lapkritis Nr. 9 (359)
November, 1985 No. 9 (359)

Eina XXXV metai
Volume XXXV

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTA SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA
Rūta Skirius, Ph.D.
Margis Matulionis, J.D.
Arūnas Barkus, M.S.
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinama automatiškai, neaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn.
Published monthly, except July and August

"LITHUANIAN DAYS" (ISSN : 0024-2950) is published monthly except July and August for \$20.00 per year by Anthony F. Skirius, Publisher, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Second-class postage paid at Los Angeles, California. POSTMASTER: Send address changes to LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029."

Atskiro nr. kaina \$2.00 Single Copy \$2.00
Prenumerata \$20.00 metams Kanadoje \$25.00
Subscription \$20.00 Per Year Canada \$25.00
Garbės prenumerata / Honorary Subscription \$35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, CA"

*****

FRONT COVER

VYTAUTAS FINADAR BELIAJUS

Šiame L.D. numeryje atžymime V. F. Beliajų, tautinių šokių žinovą ir mokytoją, pagarsėjusį tarp įvairių tautų JAV ir Kanadoje.

V. F. Beliajus gimė 1908 m. vasario 26d. Marijampolės apsk., Prienuų vl., Pakumpio km. Lankė mokyklas Prienuose ir Kaune. Tėvas Haraimų (Turkų-Totorių kilmės) ūkininkavo Pakumpio kaime. V. F. Beliajus Amerikon atvyko 1923 m., ir Chicagoje lankė mokyklą.

Nuo 1930 m. jis pradėjo savo "choreographios" darbą su italų grupe. Vėliau išjungė į Pirmyn chorą, vedamą Charles ir Alice Stevens (Steponavičiai), kurie pastatė Gilbert and Sullivan operetes ir keletą operų—Aidą ir Carmen.

1933 m. Chicagoje įvyko Pasaulinė paroda. tada V. B. suorganizavo jaunimo grupę—Lietuvių Jaunimo Draugiją (Lithuanian Youth Society), išmokė lietuvių tautinius šokius ir dalyvavo Pasaulinėje parodoje.

Nuo 1935 m. iki 1939 m. (kol veikė WPA) jis dirbo Chicagos parkuose mokydamas tautinius šokius įvairių tautybių grupėms. Jis tada pradėjo leisti (folklore-folkdance) žurnalą "Lore." Su savo LYS šokių grupe jis davė daug pasirodymų festivaliuose, mokyklose.

Nuo 1937 m. buvo pakviestas šokių mokytoju "International House of University of Chicago," kur susipažino su įvairių tautų šokių grupėmis. 1949 m. pasidarė keliaujantis šokių instuktorius.

"Vilties" žurnalą pradėjo leisti, kai jo šokėjai buvo paimti į kariuomenę. Leido su rašoma mašinėle spausdintas informacijas, žinias buvusiems šokėjams.

Dėl sveikatos buvo apsigyvenęs Pietinėje Kalifornijoje tada savo žurnalą spausdino Liet. Dienų spaustuvėje. Doktorai jam patarė gyventi Denver, Colo., kur jis ir dabar gyvena.

BACK COVER

Vytautas Beliajus ir Veneta Grybaitė-Childs
piemenaitės ir piemenuko šokyje.

Vytautas Beliajus and Weneta Grybas-Childs in an interpretation of a Lithuanian shepherd trying to woo a doubtful shepherdess.

Gauta paminėti

Valerijono Šimkaus "Atsiminimai Tėviškėje ir Nepriklausomoje Lietuvoje... I dalis, 464 pusl., kietais viršliais, iliustruota. Kaina \$10.

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis Chicagoje. Parduodama ir L.D. knygyne, Los Angeles.

"Tėvynėn", Venecuelos Liet. Bend. žiniaraštis, Nr. 2—3. Jame telpa daug naudingų straipsnių ir Venecuelos lietuvių veiklos aprašymų.

Redaguoja V. A. Dambava ir kolektyvas. Adresas: Prolong—Los manolos, ED. Rio Claro Apr. 1, La Florida, Caracas 1050, Venezuela.

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

<i>Feliksas Masaitis</i>	
Rugsėjo 8—ji—Tautos šventė.....	3
<i>Leonardas Andriekus</i>	
Regėjau senovinę Žemaitiją.....	5
Naujos knygos.....	5
<i>Leonardas Andriekus</i>	
Atmink mane, rūpintojėli.....	5
<i>Juozas Tininis</i>	
Auksinė žemė.....	6
<i>Leonardas Andriekus</i>	7
Lietuvių išėivijos kultūros klausimais.....	8
Clevelando lietuvių veikla.....	9
Lietuvių Katalikų Akademijos suvažiavimas.....	10
<i>Alė Rūta</i>	
Jurgio Jankaus "Klajojančios liepsnos".....	10
<i>Algirdas Gustaitis</i>	
Lietuvių išėivijos spaudos bibliografija.....	11
Vaidai iš "L.D." pikniko.....	13
<i>Vilius Bražėnas</i>	
V. Šimkaus "Kantata" Lietuvai.....	14
Gautos aukos "Lietuvių Dienų" pikniko loterijai.....	22

ENGLISH SECTION

<i>Rūta Skirius</i>	
Vytautas F. Beliajus.....	15
<i>Vincas Ramonas, translated by Milton Stark</i> Crosses.....	20
Lithuania's Intelligentsia: An Underground Perspective.....	21

Laiškai redakcijai

Gerbiamieji Lietuvių Dienų leidėjai:

Vakar mane pasiekė Jūsų man pasiūstosios knygos: Šeinius Vyskupas ir velnias; Tininio Laiškais Andromachai, ir Prunskio Mokslas ir religija. Tikrai nustebau, nes niekada nebuvau loterijų laimikiu ir visai nesitikėjau šitokio laimėjimo ir Jūsų skelbtosios atveju.

Šiais keliais sakiniiais norėjau Jums nuoširdžiai padėkoti už viską ir palinkėti ir ateity likti kūrybingais duodant lietuvių skaitančiai publikai vertingą ir gražiai redaguojamą žurnalą. Los Angeles teko lankytis 1972 metais ir lankyti Lietuvių Dienų redakciją-leidyklą. Tikiuos galėsiąs nuvykti į Jūsų apylinkę po Kalėdų įvyksiančiame L.K. Mokslo Akademijos suvažiavime. Tada ir vėl Jus aplankysiu. Sėkmės ir kūrybinių džiaugsmo!

Jus tikrai gerbiaus.

Kun. Vald. Cukuras, kapelionas

SVEIKINAM

Vytautas Vebeliūnas, Richmond Hills, NY, Kasos banko ir Lito prezidentas-pirmininkas, spalio 7 buvo išskridęs į Chicagą, kur pasirašė Lemont, Ill., projekto pirkimo dokumentus. Jis ten iš vienuolių, kurie turėjo kunigų seminariją, nupirko didelę nuosavybę ir didelius žemės plotus. Ten bus organizuojamos naujos sodybos ir gal būt bus įkurtas pasaulio lietuvių centras. Sveikiname, Vytautai.

RUGSĖJO 8-JI — TAUTOS ŠVENTĖ

(Kalba pasakyta Felikso Masaičio Tautinės šventės proga)

Viso pasaulio katalikams rugsėjo 8-ji yra religinė šventė, tai yra Šv. Mergelės Marijos gimimo diena. Religiję šios šventės dalį minėjome bažnyčioje; čionai gi, mes susirinkome paminėti Rugsėjo 8-ją, kaip mūsų Tautos Šventę, kuri buvo įvesta 1930 metais Vytauto Didžiojo 500 m. mirties sukaktį minint. Tais metais ir pradėjom kunigaikštį Vytautą vadinti Didžiuoju. Pirmą kartą jį taip pavadino mūsų tautos dainius poetas Maironis. Tas vardas taip greitai prigijo, kad šiandien, atrodo, kitaip ir niekad nebuvo. Rugsėjo 8 diena parinkta Tautos šventės diena todėl, kad tą dieną Vytautas buvo numatęs karūnotis Lietuvos karalium.

Tautos šventės įvedimo tikslas kaip galima plačiau išgarsinti Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos garbingą praeitį, pabrėžti jos svarbą ir galybę, kurios viršūnėje buvo Vytautas. Jo vardas, daugiau negu kito Lietuvos valdovo ar karžygio imponavo mūsų istorijos mylėtojus ir romantikus. Simonas Daukantas, žavėdamasis Vytauto expansiniais žygiais pabrėžė, skirtingas nuo lenkų, lietuvių charakterio savybes, ką aiškiai rodo Vytauto būdas.

KARŪNACIJA

Prisimindami Vytauto karūnacijos bylą, iš istorijos žinome, kad Jogaila, kad ir nenoriai su tuo sutiko, tačiau Lenkijos ponai tam griežtai pasipriešino ir privertė Jogailą savo sutikimą atšaukti. Tas labai ižeidė Vytautą. Jis Jogailos paklausė: „Kuo jūs mane laikote? Ar lietuviai yra laisvi žmonės ar belaisviai?“. Jogaila labai jau nuolankiai atsakė: „Mūsų brolis yra laisvas kaip ir mes visi ir mes jo nelaikome kitokiu kaip savo broliu...“ Vytautui to neužteko ir jis nutarė vistiek karūnuotis, nes tik tuo būdu buvo galima nuplauti lietuviams padarytą gėdą.

Lenkų ponai, matydami negalėsia Vytauto sustabdyti, siūlė jam net Lenkijos karūną; žinoma, tuo atveju, Jogaila turėtų ją nusiimti. Vytautas ir tą pasiūlymą atmetė ir paskyrė karūnacijos dieną — rugsėjo 8-to. Karūnacijos iškilmės betgi neįvyko, nes lenkai suėmė imperatoriaus pasiuntinius, ir Vytautas su svečiais, karūnos nesulaukęs, turėjo pergyventi dar vieną smūgį. Imperatorius pažadėjo pasiūsti karūną kitais keliais, bet Vytautas, jau buvo 80 metų amžiaus ir netrukus mirė.

Tokias žinias mes randame mūsų istorijos šaltiniuose.

Tačiau Encyclopedia Britanica, kuri remiasi Kraševskiu ir kitais lenkų istorikais, tvirtina, kad Jogaila, kad ir nenorom, sutikęs su karūnacija, bet Vytautas miręs nesulaukęs karūnos. Jokie lenkų trukdymai ten nėra paminėti. Matyt, kad ir lenkai nesididžiuoja šiuo, tik laukiniams žmonėms būdingu elgesiu. Čia Lenkijos valdžia pasielgė lygiai taip kaip šių dienų teroristai.

Kad mes Vytautą pavadiname Didžiuoju tai nenuostabu, nes jo didybę pripažino ne tik lietuviai, bet ir kiti to laiko pasaulio galiūnai.

Feliksas Masaitis

—Nuotrauka P. Maželio

Juk ir pati idėja karūnuoti Vytautą Lietuvos karalium buvo ne lietuvių, bet Imperatoriaus Zigmanto 1429 metais, Lucko suvažiavime. Lenkų istorikas Dlugošas, visada buvo šališkas lietuvių nenaudai, (net ir patį Jogailą aštriai kritikuodavo, o jei kur reikėjo pagirti, buvo labai santūrus), lygino Vytautą net su Aleksandru Makedoniečiu. Encyclopedia Britanicoje randame Vytautą buvus ne tik dideliu valstybininku ir narsiu karvedžiu, bet ir žmonių gerbiamu ir mylimu valdovu.

Kitų kraštų valdovai Vytautą garbino dar ir dėl jo nepaprasto vaišingumo. Jis visada mėgo pasirodyti svetimiesiems. Tačiau jis buvo labai griežtas ir reiklus saviesiems. Jo bajorai, pakviesti į karą, turėjo atvykti su savo arkliais ir ginklais. Jei kuris pasiskusdavo to negalįs, jam būdavo pasiūloma parduoti žmoną ir vaikus.

Pripažindami Vytautą buvus pačiu iškiliausiu ir garsiausiu Lietuvos valdovu, mes, žiūrėdami šių dienų akimis, turėtumėm kai ką ir prikišti:

1. jis visiškai nesirūpino Lietuvos švietimu,
2. nedėjo pastangų Lietuvos lenkinimui sustabdyti.

Steigdamas parapijas, jis neišsteigė nei vienos mokyklos. Jei tas įvyktų šiandien, sakytumėm, kad tai nedovanotina klaida, bet tuo laiku, tai nebuvo labai svarbu; pavyzdžiui — Jogaila, teisindamasis prieš Vytautą, dėl lenkų ponų laiško pasiūsto imperatoriui, prisipažino, kad jis net nežinojęs kas tame laiške parašyta, kadangi jis pats skaityti nemoka. Jei absoliutus analfabetas buvo Lenkijos karaliumi, tai galima spręsti kaip tuo laiku buvo vertinamas mokslas. Vytautas mokėjo ir skaityti ir rašyti.

Jogaila, kad ir nemokėdamas skaityti, buvo geras valdovas. Priešingų nuomonių tam neužtinkame. O koks jis buvo kaip žmogus? Čia randame šiek tiek kontraversijų: Encyclopedia Britanica, mažiausia dviejuose straipsniuose, be jokių rezervų, randa jį buvus savo dėdės Kęstučio žudiku; mūsų istorikai — santūresni.

Pagal Šapoką esą nėra žinių kas nužudė Kęstutį; manoma, kad Kęstutis pats nusižudęs. Toliau tvirtinama, kad Jogaila buvo geras ir malonus žmogus, labai mylėjęs Lietuvą ir niekada net ir negalvojęs ją perleisti lenkams. Jis norėjęs ją pasilaikyti sau ir vėliau palikti savo ipėdiniam, tačiau pripažįstama, kad jis padaręs daug žalos lenkindamas Lietuvą, bet tam ir Vytautas nesipriešino.

Pagal Ivinskį — bešališkai rašyti apie Jogailą esą beveik neįmanoma: Jogaila buvęs priverstas prisiimti atsakomybę už Kęstučio nužudymą.

Jogailos 4-oji žmona, pagal lietuvišką enciklopediją, buvusi Vytauto dvare išauginta ir Vytauto išpiršta Alšėnų kunigaikštystė Sofija, kuri Jogailai pagimdė du sūnus — Vladislovą ir Kazimierą. Išėitų, kad Jogailos ipėdiniai buvo grynai lietuviai. Encyclopedia Britanica vienoje vietoje rašo, kad Sofija buvo ...“Russian lady”, Viazmos k-tytė Sonya, vėliau perkrikštyta Sofija. Kitoje vietoje, toje pačioje enciklopedijoje jau randame ją buvus “Lithuanian Princess”, bet kad ji buvo savo tetos Julijonos Vytautienės augintinė, ten nepaminėta.

Jogaila jau buvo virš 70 metų, kai gimė jo pirmas sūnus, taigi buvo kilę abejonių, ar tie sūnūs buvo tikrai jo.

Žinome, kad į amžiaus galą abu pusbroliai (Jogaila ir Vytautas) labai gražiai sugyveno. Kaip toks sugyvenimas su savo tėvo žudiku, jei jis toksai tikrai buvo, Vytautui buvo įmanomas, lieka neaišku.

Prabėgomis užgriebe kai kuriuos Lietuvos istorijos įvykius, meskime žvilgsnį į lietuvių — lenkų santykius anksčiau ir dabar.

LIETUVOS LENKINIMAS Vytautui nebuvo labai svarbus. Tiesa, kai kurie istorikai prikiša Vytautui net pan-lituanizmą, bet tai, greičiausiai, tik dėl to, kad jis suteikė daugiau privilegijų ir teisių Lietuvos bajorams. Vytautas ir Jogaila lietuviškai mokėjo, (sakoma, kad

juodu išvertė į lietuvių kalbą "Tėve mūsų" ir "Tikiu į Dievą Tėvą"), ir, steigdami parapijas, su žemaičiais kalbėjosi lietuviškai, tačiau Lietuvos oficialioji valstybinė kalba, nebuvo lietuvių kalba. Visi valstybiniai raštai buvo rašomi: lotynų, gudų, lenkų arba vokiečių kalbomis. Vytautas net ir visą valstybinį aparatą tvarkė Lenkijos pavyzdžiu.

Kodėl ši, viena seniausių pasaulyje kalbų, išlaikiusi kai kurias ypatybes jau senai mirusių, k. a. senovės graikų, gotų ar sanskrito kalbų, nebuvo rasta tinkama rašybai net savo tėvynėje? Ieškodami atsakymo išklustumėm iš šios dienos temos. Šiandieną galime tik pasidžiaugti, kad mūsų gražioji kalba ne tik kad nemirė, kaip anksčiau suminėtos kalbos, bet, išprūsusi ir apivaliusi nuo svetimybių, prasiskynė sau kelia toli už Lietuvos ribų ir pateko net į didžiuosius pasaulio universitetus. Mūsų retorikose nuopelnai pripažįstami kaimui. Prof. Mykolas Biržiška savo knygoje "Lietuvių tautos kelias" daug kredito duoda jo taip vadinamiems "išmoksliantiems muziksūniams ir išbajoriams", kurių pavardėms surašyti jis paskiria beveik visą puslapį. Čia ir vėl sugrižtame į lietuvišką kaimą, nes ir tie "muziksūniai" buvo Lietuvos kaimo produktas.

Lietuvos lenkinimas smarkiai vyko per bažnyčias. Lietuvai skiriami kunigai lietuviškai nemokėjo ir nesistengė išmokti; jie dažnai reikalavė, kad lietuviams kuo greičiau išmoktų lenkiškai, nes lietuvių kalba esanti pagonių kalba ir Dievas tokios kalbos nesupranta... Būta ir išimčių — Prahoje buvo įsteigta kolegija lietuviams kunigams mokytis. Deja, lietuviai ja nepasinaudojo. Kolegijos įsteigimo nuopelnas skiriamas karalienei Jadvygai.

Pripažindami, kad Lietuvos lenkinimui daugiausia pasidarbavo bažnyčios, reikia sutikti, kad ir "atlenkinimas" taip pat vyko per bažnyčias. Mūsų poetas Maironis rašė:

Tas nelietuvis, kurs liežuvį
Pamins brangiausios Lietuvos
Kursai užmirš savy lietuvi
Tėvynės išgama pastos

Lietuviško jaunimo veikla vyko prie parapijų: ten steigėsi ir kai kurios jaunimo organizacijos, buvo rengiami lietuviški vaidinimai ir steigiami chorai. Kova prieš sulenkėjimą net ir nepriklausomoje Lietuvoje nebuvo lengva, netgi apie 1930 metus, daugelyje Lietuvos bažnyčių, šalia lietuvių, buvo skaitomos lenkiškos evangelijos, giedamos lenkiškos giesmės ir sakomi lenkiški pamokslai. Kunigai nedaug galėjo padėti pakeisti, nes tokia tvarka buvo vyskupų nustatyta. Kai kuriose parapijose, kur vyskupai ar kunigai reikalo netvarkė, tuo pasirūpino patys parapijiečiai. Teko būti liudininku dviejose vietovėse, kur parapijiečiai pasipriešino: pradėjus evangeliją skaityti lenkiškai, lietuviai užtraukė "Pulkim ant kelių". Po kurio laiko padėtis pasikeitė.

Atlenkėjimas vyko visur, kur tik lietuviai gyveno. Amerikoje, pirmoji lietuviška parapija buvo įsteigta 1889 m. Ar nekeista, kad sumanytojas buvo laisvamanis dr. Šliupas? Gerai žinodamas, kad jis vienas daug negalės pasiekti, pasikvietė į pagalbą kun. Burbą. Ir laisvamanis ir kunigas rado bendrą kalbą ir

įsteigė lietuvišką parapiją. Tas faktas parodo kaip lietuviai vertino lenkų draugystę. Kiek tik lietuviai dėjo pastangų atsikratyti lenkais, tiek sutiko pasipriešinimo ir trukdymų iš jų; prasidėdavo diplomatija ir baigdavosi, kartais, net chuliganizmu. Čia pora pavyzdžių: kai lietuviai įsteigė čia paminėtą parapiją, dar neturėjo savų kapinių, laidojo bendrose su lenkais. Mirus Jono Kudirkos 2-oms dukrelėms, jos buvo palaidotos bendrose kapinėse; lenkai atsikeršydami lietuviams už atskiros parapijos įsteigimą, iškasė jų karstelius ir išmetė už tvoros. Kitas pavyzdys: 1917 m. popiežius Benediktas viso pasaulio katalikams paskelbė Lietuvos dieną ir rinkliavą Lietuvai, lietuviai gavo užuojautą iš visų pasaulio kraštų, netgi iš Afrikos negrų. Lenkų dvasiškija su prel. Skirmuntu priešakyje, dėjo visas pastangas tai rinkliavai sutrukdyti. Nežiūrint į lenkų trukdymą rinkliava pavyko; surinkta 403.00 šveicariškų frankų. Pats popiežius paskyrė 20.000 lyrų.

Mūsų kova dėl savo kalbos teisių yra savaimė suprantamas reikalas, bet žiūrint lenkų akimis, tai beveik nusikaltimas. Lenkų atašė Lietuvai plk. Mitkiewicz savo knygoje "Wspomnienie Kowienskie" rašo, kad prieš išvažiuodamas į Lietuvą savo pareigoms, jis norėjo pasisemti daugiau žinių apie Lietuvą ir lietuvius. Ieškodamas tų žinių lenkų kariuomenės archyvuose jis sužinojo, kad Lietuvos kunigija buvusi viena Lietuvos Nepriklausomybės kūrėjų ir lietuvių kalbos žadintojų. Lietuvos kunigija esanti atsakinga už patriotizmo, šovinizmo ir lenkams neapykantos skiepijimą lietuvių jaunuomenei. Kan. Tumas, esą buvęs geras žmogus, bet Vilniaus klausimu ir jis buvo nesukalbamas. Lietuvos kunigija atsakinga ir už išstūmimą lenkų kalbos iš lietuvių bažnyčių, esą Vilniuje palikta viena bažnyčia grynai lietuviškoms pamaldoms. Ar ne ironija? Lietuvos sostinėje viena bažnyčia palikta lietuviams!

"Lenkų kunigai", — rašo toliau plk. Mitkiewicz, — kurie priešinosi 'nulenkimui', buvo atleidžiami iš savo parapijų ir siunčiami į Telšių apskritį, kur kalbama tik lietuviškai". Viena lenkė senutė jam pasiskundė, kad ji negali eiti išpažinties Lietuvoje, nes kunigas (taip jis ir rašo "kunigas" F. M.) lenkiškai nesupranta ar nenori suprasti. Autorius per visą knygą taktiškai lietuvių atžvilgiu, prisipažino turįs lietuviško kraujo, pripažino, kad visos demonstracijos prieš lietuvius Lenkijoje, buvo lenkų valdžios surežisuotos. Čia plk. Mitkiewicz taktiškumas sušlubavo: nei vienu žodžiu neužsiminė, kad lietuviai buvo persekiojami lenkų valdomose srityse, mokyklos ir organizacijos uždaromos, lietuvių veikėjai baudžiami ir kalinami.

Vytauto noras atsikratyti lenkais tęsiamas iki mūsų laikų. Jei Lietuvai Vilniaus netekimas buvo nepaprastai didelis smūgis, tai per 20 metų neturėjimas santykių su lenkais — tikra palaima. Tas laikotarpis padėjo nusikratyti lenkų kultūrą ir jos įtaką. Jei tuo laikotarpiu būtumėm turėję santykius, tai lenkų filmos, literatūra ir menas būtų išsiskverbęs į Lietuvą, daug studentų būtų vykę studijuoti į Lenkijos universitetus ir, grįždami, būtų privežę nemažai lenkių, su jomis — lenkiškas manieras ir

papročius; jų prieauglis nebūtų grynai lietuviškas ir plk. Mitkiewicz nebūtų galėjęs pasiskusti, kad Lietuvos karininkų "Ramovėje", kuri ji sužavėjo skoningu ir brangiu išdekoravimu, brangiais kilimais, istoriniais paveikslais, susidarė ispūdis, kad norėta išmesti iš Lietuvos istorijos viską, kas primena šimtmečius trukusią lietuvių—lenkų uniją ir Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos didybę po viena karūna. Generolas S. Raštikis, plk. Mitkiewicz nuomone, buvęs didelis istorijos eruditas. Jis, lydėdamas lenką, kaip iš rašto dėstęs visų istorinių paveikslų reikšmę ir vertę. Esą, iš jo lūpų skriste skrido Mindaugo, Švitrigailos, Kęstučio, Gedimino, Algirdo ir Vytauto vardai, tačiau nė vieno žodžio apie Jogailą ir jo dinastiją. Kitas plk. Mitkiewicz skundas lietuvių skaitytoją nuteikia gana maloniai. Rašo, kad jam Lietuvoje teko gana dažnai svečiuotis pas Lietuvos lenkus. Kartais buvo klausinėjamas, kada Lenkija grąžins lietuviams Vilnių? Jis atsakydavęs, kad to nenumatoma nebent lietuviai sutiktų sudaryti uniją su lenkais, čia jam užrėkdavo, kad apie tai negali būti kalbos, nes Lietuva nori būti nepriklausoma, gi Vilnius, kaip buvusi Didž. Lietuvos Kunigaikštijos sostinė, turi Lietuvai priklausyti ir dabar... Atrodo, kad plk. Mitkiewicz tokiuo užrėkimu nebuvo nustebintas.

Prabėgomis pažvelgę į lietuvių—lenkų santykius praeity, kyla klausimas ar lietuvių—lenkų problemos tebėra aktualios? Būtų gerai, jei tie patys reikalai nedrumstų mūsų ramybės. Dar neseniai lietuviams nebuvo leidžiama net lietuviškai melstis lietuvių pastatytoje Seinų katedroje. Išrinkus naują popiežių padėtis šiek tiek pagerėjo. Tai vienas pavyzdys. Lietuviai yra skriaudžiami ir diskriminuojami ir šiandien. Vilniaus arkivyskupija dar ir dabar nėra įjungta į Lietuvos bažnytinę provinciją. Savo persekiojamiems broliams padėti yra mūsų pareiga. Reikia jiems padėti ne vien tik materialiai, manyčiau, kad reikia suorganizuoti ir siūsti lietuviškų knygų, užprenumeruoti lietuviškos spaudos; gal būtų galima iškviesti vieną, kitą studijoms į Lituaništinę katedrą, išmokslingas lituanistas tenai nemažiau reikalingas kaip ir čia. Reikia suorganizuoti realios paramos tenykštėms lietuviškoms mokykloms, kad jos turėtų daugiau mokinių lietuviukų.

Mes nusiskundžiam, kad mūsų lituanistinėse mokyklose mažėja mokinių skaičius; mažėja spaudos prenumeratoriai, retėja knygų pirkėjai. Taip jau yra, bet ne delto, kad mums ko trūktų, gal, kad per daug visko turime. Gi Suvalkų Trikampyje lietuviai skriaudžiami ir lenkų ir rusų. Rugsėjo 8-ji gera proga į tą padėtį atkreipti rimtą dėmesį. Gal būtų gerai, jei Vasario 16-tos minėjimus skirtume grynai tėvynės vadavimo reikalams, o rugsėjo 8-os paskirtume visą dėmesį ir lėšas lietuviybės išlaikymui ir čia ir visur kitur, kur tik lietuviai gyvena.

Teritorinių problemų su lenkais šiuo metu dar neturime, kadangi abu kraštai pavergti to paties prieš, kadangi tų teritorijų negvildename. Tačiau nepaslaptis, kad išeivijos lenkai spausdina žemėlapius įjungdami Vilnių

(Nukelta į 14 pusl.)

Autoriaus žodis:

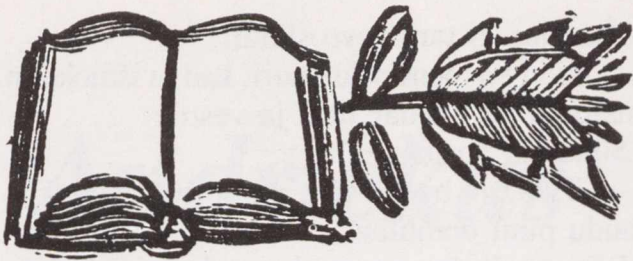
REGĖJAU SENOVINĖ ŽEMAITIJĄ

Esu laimingas, kad regėjau senovinę Žemaitiją, kurią aprašė Valančius, Daukantas, Žemaitė, Lazdynų Pelėda, Pečkauskaitė ir kiti jos mylėtojai. 1920–1930 metais mano nuošalioje tėviškėje Barstyčiuose ir jos apylinkėse ta senovė dar tebebuvo gyva ir jaučiama. Žengdamas vargų takais, bent žinojai, kad gyveni šventoje žemėje, kuri skamba budynių, laidotuvių ir graudžių verksmų giesmėm, plevėsuoja Dievo Kūno procesijų vėliavom — kur nuotakos graudžiai rauda prie altorių... Nors tada ir negalėjai suimti viso tos žemės paslaptingumo, bet aiškiai jautei, kad visa tauta yra atsivėrusi Viešpačiui.

O tas Viešpats gi mums atrodė esąs ne kur aukštybėse, už debesų, bet čia pat menku Rūpintojėliu parimęs arba ant kryžių ornamentinėse saulėse nualpęs. Lietuvis gerai pažino Kristų ir Švč. Sakramente, tačiau mūsų žemės žmogus buvo laikomas per menku dabinti bažnyčias. Jam liko tik gamta — toji erdvi katedra, kurią jis laisvai galėjo puošti, savaip vaizduodamas Kristų, Jo motiną Mariją bei šventuosius ir nenujausdamas, jog deda pagrindą ateities tautiniam menui. Čia dar įvyko lyg ir stebuklas: paprastas kaimo žmogelis priartino dangų ir Dievą. Kristus, Marija ir šventieji tapo panašūs į mus, nuotoliu neliko, ir Lietuvos žemė išsidabino religiniais kūriniais, sudvasinusiems varganą buitį.

Tai šitaip gimė bei suklestėjo nuostabiausia tautinės kūrybos gdynė — kūrybos, vadinamos liaudies menu, kuris tebėra tautos įkvėpimo versmė, pro šimtmečių klodus trykštanti net iki šios dienos. Tai kaipgi nesidžiaugsi galėjęs gaivintis ja vaikystėje ir vėliau gyvenime? Užmaršties tamsa neuždengė tų šventenybių nė iševio kelionėje. Lyg nuolatiniame regėjime, išsilaikė medžiuose parimę rūpintojėliai, prie kelių sopulingosios motinos koplytėlėse, prie upokšnių šventieji jonai nepomukai... O tie kryžiai kryžiai pakelėse, ant kalnelių, kiemuose, kapinėse! Kokia jų didybė, puošnumas, graudulys, ypač kai pasvirdavo, nuo senatvės patrėšė! Visą tą sudvasintą tikrovę anuomet jaudindavo darbininkų dainavimai, piemenėlių raliavimai, paukščių chorai, žiedų kvapai, ežerų bei upių veidrodžiai, spindi saulėje.

Žemaitijos gamta — tai tikra poezijos šventovė, kurioje teko vargus ir džiaugsmus išgyventi jaunystėje. Kai žvelgi atgal, matai, jog viskas ten buvo poetiška ir šventa tačiau giliausiai išmigo Kristus Rūpintojėlis, nes jis labiausiai į mus panašus ir lengviausiai priemas. Kristuje ant aukštų kryžių ir koplytstulpiuose tarsi nejautei tiek intymaus susirūpinimo žmogum, kiek tame rymančiame senelyje, į kurį užteko pažiūrėti, ir graudulys suimdavo širdį. Mistinę nuotaiką dar pagilino ir aitvarai, laumės, raganos, vaiduokliai, net velniai, per vien maišydami tarp šventenybių.

Vinieta — P. Jurkauskas

Naujos knygos

Rūpintojėlio poezija

Kas nežino mūsų dievdirbių Rūpintojėlio? Jis rymojo palaukių, kryžkelių ir darželių koplytėlėse, jis guodė artoją ir piemenėli, jis įkvėpė mūsų didįjį poetą Vincą Mykolaitį Putiną sukurti lietuvių poezijos šedevrą — „Rūpintojėlį“. Nors lietuviškoje liturgijoje Lietuva vadinama Marijos žeme, bet lygiai taip pat, o gal dar daugiau ji galima vadinti Rūpintojėlių žeme. Tatai labai vaizdžiai ir pagrįstai rašo poetas Leonardas Andriekus savo naujojo eilėraščių rinkinio išangoje (kuri spausdinama šiame puslapyje). „Žemaitijos gamta — tai tikra poezijos šventovė, — rašo autorius, — kurioje teko vargus ir džiaugsmus išgyventi jaunystėje“. O kas jų neišgyveno Aukštaitijoje? „Kai žvelgi atgal, matai, jog viskas ten buvo poetiška ir šventa, nes jis labiausiai į mus panašus ir lengviausiai prieinamas“.

Tokioje paslaptingoje tikrovėje siela palengva pradėjo atsiverti poezijai, kuri plūste plūdo iš tos poetiškos buities. 1937 m., pervažiuojant Vokietijos sieną, itin slėgė liūdesys, jog palieki mistiškiausią žemę pasaulyje. Per ilgą iševio kelionę tas jausmas net stiprėjo, kol pagaliau suskambo eilėrašciais apie Kristų Rūpintojėlį. Tada poetinėje tikrovėje ir pats miniatiūrinis Kristus įgijo milžinišką pavidalą, nelyginant Čiurlionio Rex, ir apėmė visą tautos išorę bei vidų, tarsi būtų ją tėviškai apkabinęs ar net savotiškai į ją įsikūnijęs.

Šitokios nuotaikos eilėraščiai pirmiausia buvo sutelkti į rinkinį „Saulės kryžiuose“, o dabar, per dvidešimt penkerius metus skaidrinti, trumpinti ir gausinti, spausdinami šioje knygoje. Eilėraščiuose laiko ribos sudyla, praeitis su dabartim ir ateitim susiskamba. Visa knyga tampa lyg vienu eilėraščiu. Šiam rinkiniui duotas ir kitas pavadinimas — artimesnis eilėraščių dvasiai. Į visa tai atsižvelgiant, rinkinys „Saulės kryžiuose“ nebelaikytinas autentišku ir, kaip juodraštinė medžiaga, niekur nebenaudotinas.

Dabar gi, žiūrint iš tolo į Lietuvą, graudu, kad po antrojo pasaulinio karo jos gamtovaizdis buvo pakeistas, religiniai kūriniai gamtoje nepageidaujami, Kristaus kentėjimai tautoje paastrinti. Taip pat graudu, kad tėvynėje ir už jos sienų dar nėra išpuoselėtas Rūpintojėlio kultas. Šiame pavidale Kristus, toks būdingas bei artimas visai tautai, tebėra net benamis: tėvynės gamtoje nepageidaujamas, į šventoves dar vis neįsileidžiamas. Tad bent šioje knygoje, lyg kokioje vienišoje koplytėlėje, tegul gyvena Rūpintojėlis, mastydamas apie vargus ir širdgėlas.

Leonardas Andriekus

LEONARDAS ANDRIEKUS

ATMINK MANE, RŪPINTOJĖLI

Knyga iliustruota dail. T. Valiaus grafika, įrišta kietais viršeliais, su to paties dailininko spalvotu aplanku. Kaina tik 6 dol. Išleido Pranciškonai Brooklyne, gaunama „Darbininko“ administracijoje ir pas knygų platintojus.

★

Keturiasdešimt metų, išvykus iš Lietuvos, reikėjo laukti, kad susikoncentruotų Rūpintojėlio prasmė ir mistika į vieną didžiulį poezijos kūrinį (nors jis susideda iš 89 atskirų eilėraščių). Tiesa, gal ne visi jie kalba apie Rūpintojėlį, bet visi yra persunkti Rūpintojėlio mistikos dvasia. Tuo šis L. Andriekaus poezijos rinkinys ir yra retas fenomenas mūsų poezijoje. Pažymėtinas jis dar ir tuo, kad jo pirmoji versija išėjo 1960 metais, („Saulės kryžiuose“) per 24 metus skaidrinta, trumpinta, taisyta, gausinta, ir „visa knyga tampa vienu eilėraščiu“, tariant autoriaus žodžiais.

Kaip iš literatūros istorijos žinome, autoriai mėgsta savo išspausdintus kūrinius, laikui bėgant, daugiau ar mažiau taisyti, ar tai norėdami patobulinti išraišką, ar kalbą, ar rasti tikslesnį žodį, aiškesnį sakinį. Taip darė Maironis. Jo gyvenimo laikotarpyje kalba darė žymią pažangą, ir labai gerai, kad pats autorius, nors ne viską, bet pataisė, „lenciūgus“ ir kitus barbarizmus pakeisdamas lietuviškais žodžiais. Taisė savo poeziją ir Putinas. Deja, ne visuomet sėkmingai, nes gyvendamas sovietinėje okupacijoje visur iš savo eilėraščių turėjo išmesti Dievo žodį. Poeto Andriekaus taisydas, priešingai, visai kitoks, — jis Dievą—Rūpintojėlį jei ne žodžiais, tai bendra nuotaika įveda į visus savo rinkinio eilėraščius. Būtų labai idomus darbas literatūros nagrinėtojiui sulyginti abi versijas ir surasti, kiek autorius pirmąją versiją pagerino poetiniu atžvilgiu, o kiek, gal „nutaisė“, bet tai ne mūsų tikslas, rašant apie rinkinį visuomenės (o ne specialiai literatūros) žurnale. Tuo tarpu galime tik pasidžiaugti nauju vertingu, vientisu lyrikos rinkiniu, kurį visą persmelkia viena religinė mintis, iškelianti

(Nukelta į 14 pusl.)

Auksinė žemė

Iš William Saroyan raštų

vertė Juozas Tininis

Mano miela senelė — tegu ją Dievas laimina — yra tos nuomonės, kad visi žmonės turi dirbti. Kartą prie stalo ji man tarė:

— Tu turi išmokti ką nors, turi išmokti ką nors pagaminti, kas žmogui naudinga: iš molio, medžio, metalo ar kitos medžiagos. Netinka jaunam vyrui nemokėti jokio garbingo amato. Argi yra koks nors dalykas, kuri tu moki padaryti? Ar tu moki padaryti kad ir tik paprastą stalą arba kėdę, arba dubenį, arba kilimą, arba kavinuką? Ar tu apskritai moki ką nors padaryti?

Ir mano senelė pažvelgė į mane paniekinančiu žvilgsniu.

— Aš žinau, — sakė ji, — tu laikai save rašytoju, ir aš sutinku, kad tu toks esi. Kiekvieną kartą, norėdamas būti visu tuo, kuo galima būti, tu rūkai daug cigarečių, ir namai yra pilni dūmų, bet tu turi išmokti ką nors realaus padaryti, ką nors, kas galima naudoti, matyti ir apčiuopti.

— Vieną kartą Persijoje, — kalbėjo senelė, — buvo karalius, kuris turėjo sūnų, ir šis jaunuolis pamilo avių piemens dukterį. Jis nuėjo pas savo tėvą ir tarė:

— Mano viešpatie ir valdove, aš myliu avių piemens dukterį ir norėčiau ją vesti.

Ir karalius atsakė:

— Aš esu karalius, tu esi mano sūnus ir, kai aš numirsiu, tu būsi karalius. Kaip tad galėtu būti, kad tu avių piemens dukterį vedi?

Ir sūnus atsakė:

— Mano viešpatie ir valdove, aš nežinau, bet aš žinau, kad myliu mergaitę ir noriu padaryti ją savo karaliene.

Karalius matė, kad jo sūnaus meilė mergaitei buvo Dievo duota, ir jis tarė:

— Aš nusiūsiu jai žinią.

Ir jis pasišaukė pas save pasiuntinį ir pasakė:

— Eik pas avių piemens dukterį ir jai sakyk, kad mano sūnus ją myli ir nori vesti.

Ir pasiuntinys nuėjo pas mergaitę ir jai tarė:

— Karaliaus sūnus tave myli ir norėtų tave vesti.

Mergaitė gi paklausė:

— Kokį darbą jis dirba?

Ir pasiuntinys atsakė:

— Kaip tai? Jis yra karaliaus sūnus.

Mergaitė gi tarė:

— Jis turi išmokti ką nors padaryti.

Ir pasiuntinys sugrižo pas karalių ir pakartojo žodžius, kuriuos avių piemens duktė buvo pasakiusi.

Karalius gi tarė savo sūnui:

— Avių piemens duktė nori, kad tu išmoktum amato. Ir tu vis dar nori ją vesti?

Sūnus gi atsakė:

— Taip, ir be to, dar aš noriu išmokti iš šiaudų pinti demblius.

Ir jaunuolis buvo pamokytas daryti iš šiaudų demblius ir papuošti juos daugiaspalviais piešiniais ir ornamentais. Praėjus trims dienoms, jis darė labai gražius demblius, ir pasiuntinys sugrižo pas avių piemens dukterį.

— Šitas šiaudų demblis yra karaliaus sūnaus darbas.

Ir mergaitė nuėjo su pasiuntiniu į karaliaus rūmus ir tapo karalaičio žmona.

— Vieną dieną, — pasakojo mano senelė, — karaliaus sūnus vaikščiojo Bagdado gatvėmis; jis priėjo vieną svetainę, kuri buvo tokia švari ir kur buvo taip vėsu, kad jis užėjo ir atsisėdo prie stalo.

— Bet šita svetainė, — pasakojo mano senelė, — buvo vagių ir žmogžudžių susitikimo vieta, ir jie sugavo karaliaus sūnų ir pasodino jį dideliame, tamsiame požemy, kur jau buvo daug žymių miesto vyrų. Vagys ir žmogžudžiai žudė riebiausius iš jų ir nužudytųjų mėsa maitino liesiausius, ir iš to turėjo sau juoko. Karaliaus sūnus buvo liesiausias iš visų, ir nebuvo žinoma, kad jis yra persų karaliaus sūnus, todėl jis buvo paliktas gyvas, ir jis tarė vagims ir žmogžudžiams:

— Aš esu šiaudinių demblių dirbėjas, ir šie dembliai yra labai brangūs.

Ir jie atgabeno jam šiaudų ir įsakė pinti demblius. Per tris dienas jis supynė tris demblius ir tarė:

— Nugabenkite demblius į persų karaliaus rūmus, ir jis jums už kiekvieną demblį duos šimtą auksinių.

Ir dembliai buvo nugabenti į karaliaus rūmus. Kai karalius pamatė demblius, jis pažino, kad jie padaryti jo sūnaus rankos, ir jis nunešė juos pas avių piemens dukterį ir tarė:

— Šie dembliai buvo atnešti į rūmus, ir jie padaryti mano sūnaus, kuris yra dingęs be žinios.

Avių piemens duktė ėmė kiekvieną demblį į rankas ir gerai stebėjo, ir kiekvieno demblio piešinį išskaitė persų kalba parašytą žinią nuo savo vyro ir ją perdavė karaliui.

— Ir karalius, — pasakojo senelė, — nusiuntė daug kareivių į vagių ir žmogžudžių svetainę, ir kareiviai išlaisvino visus suimtuosius ir išžudė visus vagis ir žmogžudžius, o karaliaus sūnus sugrižo sveikas į savo tėvo rūmus ir pas savo žmoną, mažą avių piemens dukterį. Ir kai jaunuolis įėjo į rūmus, jis žemai nusilenkė prieš ją, pabučiavo kojas ir tarė:

— Mano mylimoji, aš tik per tave išlikau gyvas.

O karalius buvo nepaprastai patenkintas avių piemens dukterimi.

— Na, — tarė mano senelė, — ar dabar tu matai, kodėl kiekvienas vyras turi išmokti garbingo amato?

— Matau visai aiškiai, — atsakiau, — ir kai tik būsiu užsidirbęs pakankamai pinigų nusipirkti piūklui, plaktukui ir gabalui medžio, aš padarysiu ką nors gero: pagaminsiu kėdę arba knygų lentyną.

—A. Dociaus

Juozas Tininis, ilgą laiką buvęs „Lietuvių Dienų“ žurnalo literatūros redaktorius, reiškėsi kaip beletristas, išleido du novelių rinkinius („Sužadėtinė“, 1957, „Nuskandintas žiedas“, 1971) ir romaną („Dailininko žmona“, 1970). Periodikoje ir rankraščiuose liko spaudai parengtas novelių rinkinys ir daugelis vertimų iš senųjų graikų bei romėnų klasikų iki modernųjų laikų rašytojų.

J. Tininis, galima sakyti, buvo poliglotas, mokėjęs daugelį kalbų — lotynų, graikų, prancūzų, vokiečių, anglų ir kt. O moksliniam darbui galėjo naudoti kita tiek kalbų — rengė lyginamąjį kalbų žodyną ir studiją.

Vertė iš svetimų kalbų poeziją ir prozą pirmiausia tuos kūrinius, kurie jam asmeniškai patiko. Dalis tų vertimų paskelbti po jo mirties išleistoje knygoje „Laiškai Andromachai“, bet dar daugiau yra likę periodikoje.

Čia perspausdiname vieną vertimą iš amerikiečių rašytojo W. Saroyan, gyvenusio Kalifornijoje.

J. Tininis mirė auto katastrofoje 1971 m. rugp. 2 d.

* * *

Iš J. Tininio parinktų aforizmų:

Pamatęs gerą žmogų, pagalvok apie jo sekimą; pamatęs blogą — panagrinėk savo sąžinę.

Konfucijus

Gyvenimas yra didelis mažų dalykų ryšulys.

O. W. Holmes

Gerai saugok savo mintis, nes mintys yra girdimos danguje.

Leonardas Andriekus

Iš rinkinio "Atmink mane, Rūpintojėli"

ISIKŪNIJIMAS

Ar mušė būgnais Tau perkūnijos,
Ar žmogų meldė krikšto vėlės, —
Buvai į mūsų būtį įsikūnijęs,
I giesmę vieversėlio...

Į būtį, kurioje net ir akmuo dejavo,
Laukuos apdegintas žaibų. —
Tas mūsų skausmas buvo Tavo
Ir Tavo amžiais bus.

JEIGU TU NEBUDĖTUM

Tie vidurnakčiai būtų per baugūs,
Jeigu Tu nebudėtum sykiu:
Vakarais palengva užsimerktų aguonos
Ir nulenktų apsunkusias galvas jurginai,
Tik žmogus negalėtų
Visą naktį sudėti akių.

Už sapnus Tau jurginai dėkotų,
Atsimerktų liepsnom aguona,
Tik žmogus niekuomet nesapnavęs,
Anoj pusėj nesisvečiavęs,
Kaip galėtų sustingusią būtį
Bepaversti daina?

TYLĖJAI

Skambėjo užkeiktais varpais vidudienis,
Laikštingalom virpėjo mėnesiena —
Kodėl gi Tu, varpus atbudinęs,
Lakštingalas į paupį sušaukęs,
Tylėjai vienas?

Tave čia maršais garbino perkūnijos.
Pasveikint iš anapus atpleveno vėlės. —
Kodėl, kodėl, į mūsų būtį įsikūnijęs,
Buvai tylus Rūpintojėlis?

Tylėjai vasarą, tylėjai rudenį —
Nuo šimtmetinio sielvarto net kalvos linko,
Kol mūsų nerimas Tave sujudino —
Sukilo paukščiai giesmininkai...

Ir prabilai laukais, kalvelėm, upėmis.
Saulėtekyje kraujui pasirodžius, —
Dar tebeskelbia girios vėjo supamos,
Tas evangelijas be žodžių.

NEBAUGU

Nebaugu, jei kartais girios smarkiai ošia —
Kristau, mūsų balsą Tu vis vien girdi;
Graudinies, kai vėjas plėšia beržo tošį,
Kai dirvonai skundžias dangui nearti...

Visą mūsų būtį į save sutvenkęs,
Ir žmogaus, ir medžio užvėja tapai.
Tau iš dėkingumo šventos girios lenkias,
Tave smilko sodai liepžiedžių kvapais.

Ten, po viena liepa, tebėra pavėsis —
Ir tegul jis būna, Dieve, kuo ilgiau!
Aš, ten atsisėdęs, Tau vienam galėsiu
Pasakyt, ko niekam žemėj nesakiau.

AITVARAI IR KAUKAI

Naktimis padangėm ugnys skriejo —
Buvo ir tokių, kurie iš jų gėrybių laukė —
Viešpatie, kaip Tu galėjai
Nesijuokt iš mūsų aitvarų ir kaukų?

Rodos, linko nuo grūdų aruodai,
Bet nebuvo niekam norams galo. —
Iprastus Apvaizdos ženklus rodei,
Iš gaisų išpėjom tavo valią...

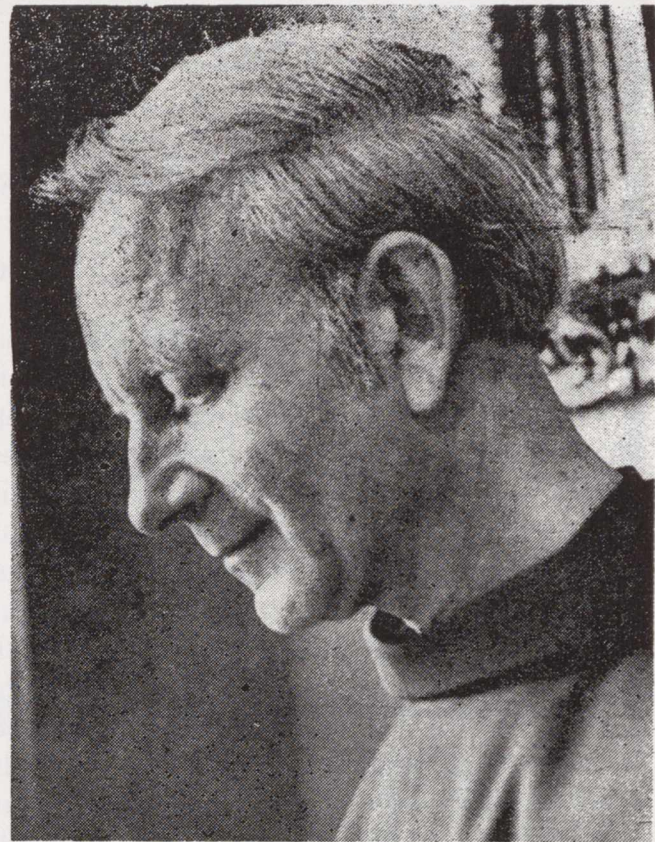
O jei kas ir į kaukus tikėjo,
Kad jie prineša grūdų aruodus,
Tu vis vien, dar saulei netekėjus,
Laiminai ir jų dirvas, lankas, rasodą.

Gal kada ir Tu šypsojais,
Kai tos paslaptingos ugnys skriejo;
Ar kad gluosnis į upelį merkė kojas,
Ar kai gaudė liepos žiedus vėjas.

BUDINAI AUŠRAS

Nebuvai mums, Dieve, piktas
Nesiuntei sunkių bausmių.
Nebijojome Tave sutikti
Pievoje prie upeliuko
Ir kaip tėvui išsakyti
Sielvartus, džiaugsmus.

Ten vanduo iš jūrų veržės,
Palmes dusino sausra —
Čia sula mus girdė beržas,
Upės klausė jūros balso;
Čia, rasa lankas nuprausęs,
Budinai aušras...

Poetas Leonardas Andriekus

BERNELIŲ MIŠIOS

Skamba žingsniai ant ledo,
Ant sniego —
Į Bernelių mišias kviečia Jis. —
Ne Betliejaus žvaigždė — meilė veda,
Ne žvaigždė mus prikėlė iš miego —
Atsivėrė naktis...

Žinom patys tą kelią
Per lauką —
Stebuklinga žvaigždė nelydės.
Žiemos rankose Jėzus vaikelis
Mūsų, einančių sveikint Jo, laukia —
Nebereikia žvaigždės.

Ten karaliai gal klaidžios
Po tyrus,
Čia varguoliui guos širdį naktis. —
Lydi mus Dievo akys atleidžios,
Šildo apsišarmojusios girios —
Atsivėrė būtis!

IŠKENTĖSI

Ir tada Tu gyvas būsi,
Kai audra kryžius vartys,
Svirs pavasarį berželiai į tą pusę,
Kurioje ant Kryžių kalno
Merdėjai iškeltas —
Atsidus naktis.

Iškentėsi, tiek jau plaktas,
Kristau, baudžiavų laikais,
Ir šią paskutinę išdavimo naktį,
Kai be angelų paguodos,
Žudomas sūnų ir posūnių,
Pusgyvis likai.

Nukankintas atsigausi,
Ir gyvybė atsrovens
Iš Tavęs į beržo stuobri sausą —
Duosi žmogui atsigerti
Gyvojo vandens...

Lietuvių išėivijos kultūros klausimais

Kas praeis? Kas išliks? Ir ko reikia?

Anketą baigiant

Anketos atsakymus mūsų kultūros klausimais baigėme. Nuomonės per daug nesiskiria, kad ir įvairuoja: būta ir skeptiškesnių samprotavimų, bet taip pat ir optimistinių teigimų. Nesame skandalingai kritiškoje padėtyje, kaip kartais kai kas teigia ar kaip norėtų matyti. Daug kas reikia padėti į archyvą, reikia (ir galima) ir naujos kūrybos. Reikia archyvų, muziejų, bibliotekų, kur būtų sukaupta visa, kas ne tik faktiškai vertingo sukurta, bet ir tai, kas rodytu visą kelią su vingiais ir tiesiosiomis, su sėkmėmis ir bandymais, su laimėjimais ir pralaimėjimais, su tuo, kas trukdė ir su tuo, kas skatino ir rėmė. Bet taip pat reikia neapleisti ir kūrybinio, statybinio gyvenimiškojo lauko. Reikia matyti ligų simptomus, aptikti mikrobus, nustatyti diagnozę ir negeroves, jei tokios būtų, gydyti, o jei reikia ir naikinti.

Keliasdešimt metų džiaugėmės ir didžiavomės savo išėiviskąja kultūra, naudojome jos vaisiais, netaupėm, netausojom, atrodė, kad taip bus amžinai. Senieji pailso, jų veikla sumažėjo, kiti iš gyvenimo traukėsi, iškeliavo į anapus, atėjo jauni. Kartoms keičiantis, pamatėme, kad kažkas kažkur nebe taip, kad naujų talentų mažiau bepasirodo, kad švenčių programos lėkštėja, dainos skurdėja, kad lietuviškas žodis stabarėja. Imta rūpintis, skūstis, dejuoti, kultūros nykimo priežasčių, net kaltininkų, ieškoti.

Tarp daugelio balsų, štai vienas, pats naujausias: "Mes mėgstame girtis kad mūsų kalba gražiausia, kad mūsų maistas skaniausias, mūsų kančios skaudžiausias, mūsų tauta kilniausia ir taip toliau..." Taip kaltina "mus" vienas jaunosios kartos atstovas dėl plyšio tarp kartų, dėl to, kad senieji atgrasinę jaunąją kartą nuo lietuviškos kultūros, nuo lietuviškos veiklos. Girdi, "lietuvis jaunuolis ima netikėti tais šovinistiškais teigimais". Tų geriausių, skaniausių, giliausių skaudžiausių, kilniausių virtinė yra taip pat demagogiškai surikiuota, kaip kartais būta ir neatsargių kaltinimų jaunimui. Siūloma neventi kritikos nei kitiems, bet ir sau. Apsisupus savų ir kitų kritikos skraiste galima daugiau žalos padaryti, negu savo dorybių ir vertybių pervertinimu. O paskutiniu metu laiku jaunimo adresu kaip spaudoje, taip ir gyvenime, reiškama daug daugiau atlaidumo ir net neužtarnautų pagyrimų, kad mūsų jaunimas neužsigautų, nepabėgtų iš lietuviškos darbo dirvos.

Teisingai tas pats autorius sako, kad "mes mylime tą tautą, tiksliau pasakius, turėtumėm mylėti ne dėl ko kito, o tik, kad jinai yra mūsų tauta". Be jokių sąlygų, be jokių įrodinėjimų. Teisingai. Vaižgantas, mūsų šviesusis entuziastas ir deimančiukų ieškotojas, dar toliau nuėjo: jis besąlygiškai mylėjo ne tik tautą (savo Lietuvėlę), bet ir jos narius, lietuvius, kad ir kokie "padlecos" jie būtų. Sakysite, kad tai imanoma tik tokiam romantikui, kaip Vaižgantas. Nebūtinai. Maironis sudėjo net katekizminį tautos meilės posmą:

"Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę
Kame nuo amžių tauta gyveno,
Čia tavo kūnas sau maistą semia,
Čia irgi dvasiai tu rasi peno".
(cituota iš atminties)

Svetur to maisto kūnas kartais net per daug turi, bet užtat kur rasti "dvasiai peno"?

O tos "dvasios peno" teduos tik lietuviška kalba, lietuvių kultūra. Štai čia ir prieiname prie tos gairės, kuri rodo kad ne kritikuoti reikia tautos praeitį, ne peikti lietuvių kalbą, maistą, tikėjimą, jos kovotojus ir jų kančias niekinti, bet rodyti ir aiškinti jų patrotizmą, jų pasiaukojimą, teigti, skatinti, tą kalbą ir jos kilmę pažinti, ją mokėti, lietuviškąja kultūra domėtis, ja naudotis, prie jos palaikymo ir kūrybos prisidėti. Kritiką ir skepticizmą palikime istorijos ir panašioms studijoms. Skirkime gyvenimo tikrovę nuo mokslo studijų tiesos.

Pavyzdys. Kanadoje, Toronte, šių metų sausio mėnesyje, susidariusi "kultūros komisija" paskelbė anketą rengiantis kultūrinės veiklos seminarui. Įsidėmėkime: kultūros veiklos seminarui. Gegužės 25—6 dienomis įvyko tas kultūrinės veiklos seminaras, kuriame per dvi dienas svarstyta kultūriniai Kanados lietuvių veiklos klausimai. Paskaitą apie kultūrinę veiklą skaitė Rasa Kurienė; ji kalbėjo apie kultūrinę veiklą kaip tautos dvasinių poreikių formą ir pateikė anketos davinius. Iš 166 gavusių anketas atsakė 49 procentai. Visi atsakiusieji pripažino, kad lietuvių kalba tautinei kultūrai yra būtina. (Anketoje daug dėmesio skirta lietuvių kalbai šeimoj, jaunimo tarpe, jaunimo organizacijose ir kaip toji kalba naudojama; po to ėjo lietuviškų tradicijų palaikymas, šeimų, tautinės ir kitos šventės, ir net, ar skiriama reikšmės lietuviškam maistui...).

Pasisakymuose dalyvavo visa eilė jaunesnės ir vyresnės kartos asmenų, parodydami kaip yra ir kaip jų nuomone turėtų būti, kokiomis priemonėmis ir būdais esama padėti gerinti, kad ne tik status quo išlaikytume, bet ir darytume pažangą, tvirtintume kultūrinę veiklą, kurtume naujas vertybes. Tarp nusiskundimų ir siūlymų, paminėtina: steigti lietuvių kalbos kursus suaugusiems (reikia manyti, kad dabartinei vidurajai kartai, kurios vaikai lanko li-tuanistines mokyklas), stiprinti bendradarbiavimą tarp lietuvių, gyvenenačių atskirose vietovėse, mažosioms apylinkėms naudotis didžiųjų pajėgomis, dalintis kultūrinėmis vertybėmis, rengti mažiau parengimų, bet ariningesnius, viską daryti, kad švenčių bei minėjimų programos būtų įdomesnės ir bendrai daugiau dirbti, mažiau kritikuoti, mažiau dejuoti. Atmesta mintis kviestis kultūrininkus iš ok. Lietuvos, nes tai esąs daugiau skaldantis negu kultūriškai stiprinantis mūsų bendruomenę darbas. Tačiau Lietuvos lankymas, skatintina, kad jaunimas Lietuvą pažintų ne tik iš

vadovėlių, bet ir tokią kokią ji yra realybėje.

Po pasisakymų ir diskusijų sudaryti keturi būreliai - šeimos, kultūrinių vienetų, spaudos ir meno bei literatūros, — svarstė reikalus ir pateikė svarstymų santraukas.

Pripažįstama lietuviškos šeimos svarba ir reikalinga jai pagalba; mišrios šeimos neatstumtinos; reikalingas informacinis centras, kur būtų galima gauti visa, kas lietuviškumui reikalinga; ištraukti lietuviškas jaunas šeimas iš uždarmo.

Kultūros reikalai. Ugdyti vadovus, rengti jiems kursus, parengti priemonių kultūriniam reiškiniams pasiekti tolimesnių ir mažesnių apylinkių narius; ruošti vaizdines juostas, kasetes, sudaryti klajojantį meno vienetą, rengti pavasarinės jaunimo šventes.

Spauda. Pratinti jaunimą skaityti lietuvišką spaudą nuo mokyklos suolo, duoti progų patiems reikštis spaudoje, joje bendradarbiauti korespondencijomis, straipsneliais, savo kūrybos bandymais.

Menas, literatūra. Čia mums svarbu ne tik estetinis, bet ir tautinis pradas; tarp kitų planų, siūloma sudaryti kilnojama dailės kūrinių parodą. Sunkiau su knygomis ir literatūra, nes čia didelė kliūtis — silpnas kalbos mokėjimas, rat leisti daugiau jaunimui "įkandamų" knygų, parengti garsinių vaizdajuosčių literatūrinėm temom; skirti premijų už literatūrinius ir mokslinius darbus, rengti knygų sutiktuves

Tų pasiūlymų būta ir daugiau. Visa tai gyvenimiška, praktiška ir realu. Tai puiki pradžia nuo pašaknų. Dar turime kultūrininkų ir kūrėjų, savos aukštuomenės, tiekėjos. Blogiau su ėmėjais, su vartotojais. Atkreipus daugiau dėmesio į priaugančių kartų lietuvių kalbos vartojimą, išlaikymą ir stiprinimą, jos kultūrinį imlumą, mažiau dejuoti, daugiau dirbti ir veikti, vengti visuomenės skaldymo, stengiantis dirbtinai susisieti su Lietuvoje kuriama kultūra, ieškant jos tiesioginių sąsajų.

Seminaro pabaigoje kun. P. Gaida, "Tėviškės žiburių" red., savo paskaitoje pareiškė, kad "kultūra kaip duona" (tai mūsų anketoje iškelta J. Brazaičio mintis), maitinti mūsų lietuviškumą. Mūsų kultūrinės pastangos ir veikla, pasak jo, nebus beprasmė, jeigu išlaikysime pusiausvyrą tarp lietuviškosios ir gyvenamo krašto kultūros. Šiais modernios komunikacijos laikais nebūtina fiziškai susilieti su tauta, kurią pasiekti daug kliūčių; tačiau jos kultūros vertybėmis, kad ir negausiai mus pasiekiančiomis, yra imanoma naudotis ir be sąlygų ribojančių tarpininkų. "Mes nesame nulaužta, nudžiūvusi tautos šaka," — pareiškė prelegentas.

Ir mūsų kultūrinė veikla, mūsų įnašas į tautos kultūrą nebus beprasmis, bus reikšmingas, jeigu nepasiduosime apatijai, jeigu neprarasime veiklos potencialo.

Pastaba.

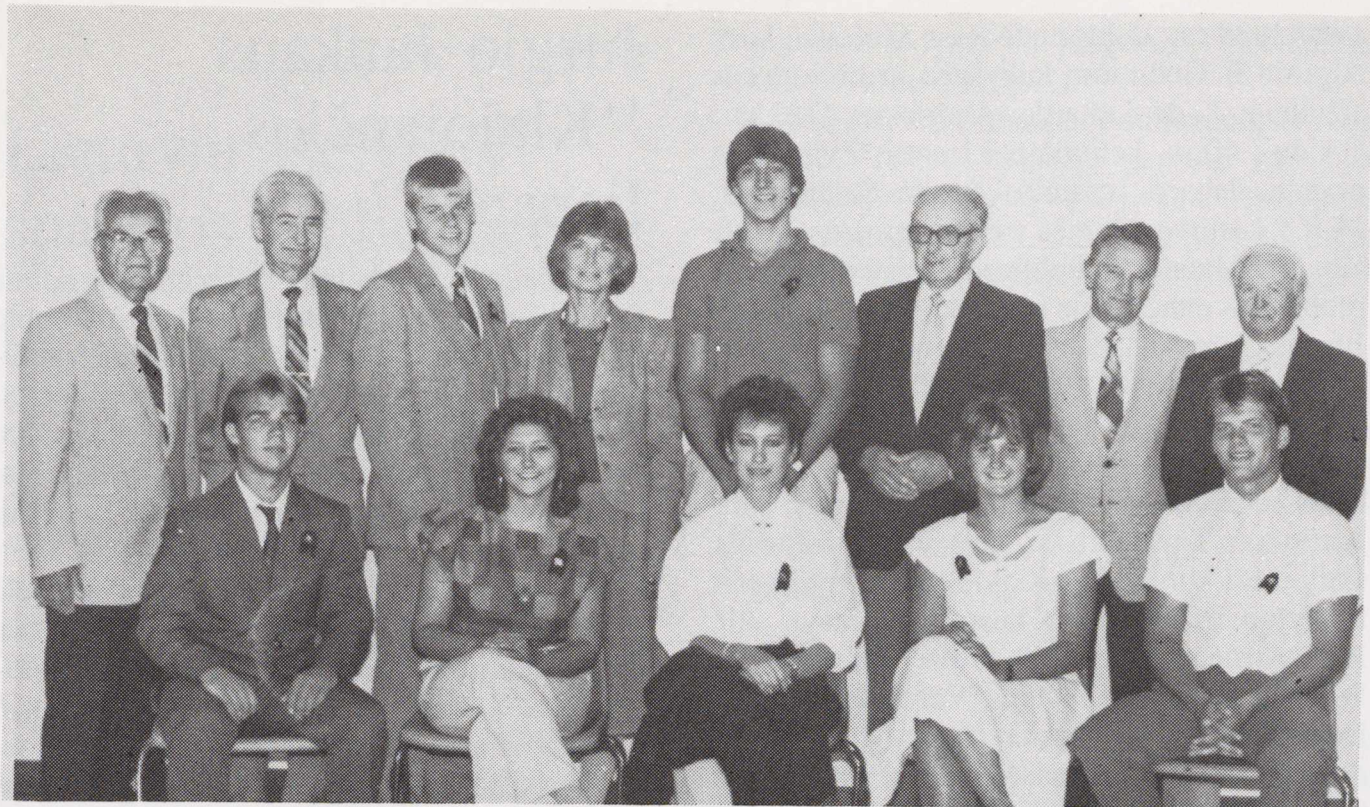
(Kitame "L. D." numeryje duosime dar vieną sumanymą — pasiūlymą).

—P. Jurkauskas

LIETUVIŲ DIENOS, 1985, LAPKRITIS

Clevelando

lietuvių

veikla

JAV, L.B. Ohio Apygarda pagerbė Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą baigusius mokinius, iš k.: abit. A. Taraška, V. Majorovaitė, N. Marcinkevičiūtė, L. Vyšmonytė, D. Steponavičius, L.B. J. Žilionis, abit. S. Puškorius, pirm. J. Mikonis, J. Čyvas ir S. Butrimas.

—Foto V. Bacevičiaus

Buv. Vilkaviškio gimnazijos mokiniai susitinka Clevelande po 45 metų. Iš k.: Sagys, Vasaris, Žmuidzinas, Breichmanienė, Maurutis ir Auginas.

—Foto V. Bacevičiaus

Ona Jarašiūnienė sulaukusi 75-to gimtadienio. Trumpą programą pravedė J. Malskis, toliau jubiliate Ona Jarašiūnienė, sunus dr. Emanuelis, M. Malskienė, V. Braziulevičienė, Bartuvienė ir kiti.

—Foto V. Bacevičiaus

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas

Šių metų gruodžio mėn. 26-30 d. Los Angeles mieste yra rengiamas Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos XIII-tasis suvažiavimas. Paskaitos ir pokylis vyks gerame Ambassador viešbutyje netoli miesto centro, o parodos ir koncertas—lietuvių šv. Kazimiero parapijos patalpose. Viešbučio kaina po \$55 vienam kambaryje (nakčiai, ir po \$27.50 asm. po du kamb.) nakčiai. Mums yra rezervuota 17 kambarių iki gruodžio 3 d., gi po to reikės mokėti mormalią kainą, jeigu dar bus laisvų kambarių.

Rengimo komitetas labai prašo visus, kurie ruošiasi dalyvauti ir nakvoti viešbutyje, pranešti iki gruodžio 1 d. savo pageidavimą Jonui Motiejūnui, 555 N. Beachwood Dr., Los Angeles, CA 90004. Tel.: (213) 464-9398. Taip pat pranešti apie dalyvavimą pokilyje, kurio kaina bus \$25.

Jau yra žinomi šie paskaitininkai ir jų nurodytos temos: prel. dr. Petras Celiešius: Dievo ir žmogaus sąveika Apreiškime; mons. dr. Vytautas Kazlauskas: Žmogaus teisių teologinis pagrindas; dr. Bronius Makauskas: Lietuvių mokyklos Vilniuje ir Pietų Suvalkijoje

1920-1939 m.; doktorantė Rasa Mažeika: kun. Algirdo ir Gedimino laikysena krikščionybės atžvilgiu; T. dr. Lenardas Andriekus, O.F.M.: "Aidų" 40 m. kelionė per tremtį: Žvilgsnis į praeitį, dabartį ir ateitį; Birutė Saldukienė, M.S.: Lietuvos žemės gelmių amžius; prof. kun. dr. Matas Mankeliūnas: Epistemologinės problemos dabartinėje psichologijoje; Prof. dr. Juozas Zaranka: Pilto problema Platone; dr. Barbora Vileišytė: Petro Vileišio kultūrinė ir tautinė veikla; prof. kun. dr. Paulius Rabikauskas, S.J.: Lietuvos krikštas ir krikščionėjimas (600 m. jub. minėjimas); dail. Antanas Tamošaitis: Lietuvių liaudies skulptūra; kun. Jonas Krivickas: Kompiuteris mokymo ir auklėjimo tarnyboje; rašyt. Alė Rūta-Arbienė: Pažintinė erdvė novelėse, K. Barėno "Dvidešimt viena Veronika; ir VI. Dautarto "Senajo gluosnio pasaka"; kun. prof. dr. Povilas Ragažinskas: Romantizmo pėdsakai tremtinių literatūroje; prof. dr. Vytautas Vardys: Nepriklausomos Lietuvos politinės kultūros bruožai; kun. prof. dr. Antanas Paškus: Psichoterapijos vaidmuo religiniame asmens brendime; dr. Anatolijus Matulis: Nauji žmogaus smegenų tyrinėjimai ir jų svarbumas mūsų ateičiai.

Dar yra daugiau pasižadėjusių paskaitininkų, kurie tačiau dar nenurodė savo paskaitų temas. Juos pranešime visuomenei vėliau.

Jurgio Jankaus "Klajojančios liepsnos"

Tai nauja mūsų beletristo knyga, pavadinta Pasakojimais, nors ši beveik pusketvirto šimto puslapių knyga yra ne lakūs pasakojimai, o kai kurie—stiprios intrigos ir psichologiškai atskleistų charakterių novelės. Sakoma, kaip pavadinsi, nepagadinsi; kiekvienu atveju, tai rimta literatūrinė knyga, kokią gali tik J. Jankus skaitytojui padovanoti.

Norėtusi pasakyti keletą žodžių ir apie pačią leidyklą, kuri šią knygą pernai metų data atspausdino. Tai "Nidos" leidinys, nr. 109.

"Nida" (adresas—2 Ladbroke Gardens, London W 11, 2PT, England). Tai, sakyčiau, pionieriška leidykla, dirbanti gal daugiausiai iš knygos meilės, o ne iš kitų interesų, jokių būdu—ne dėl biznio. Tai neturtinga leidykla, neremiamą jokių Fondų—amerikinių; tai skaitytojų Klubas, ir leidyklos finansiniai resursai yra vien iš skaitytojų, kurie, irgi iš lietuviškos knygos meilės, remia tą leidyklą, nusipirkdami visus jos leidinius. Kitados toje leidykloj labai nuoširdžiai ir sėkmingai dirbo rašytojas Kazimieras Barėnas; dirbo ten daugelis tikrų patriotų, knygų mylėtojų; dabar leidykla didžiai rūpinasi ir knygų leidybai, rodos, vadovauja VI. Dargis.

Gal ne taip šia proga svarbu visa "Nidos" išikūrimo ir gyvavimo istorija, tik svarbiausia, kad mes ją remtume, nes tai viena iš patikimiausių leidyklų ir viena iš labiausiai reikalingų finansinės paramos. Įsitemykite jos adresą, skaitytojai!

Taigi, ir J. Jankaus "Klajojančios liepsnos" išleista "Nidos"; garbės leidėjas-mecenatas yra Jonas Struoginis; knygos viršelio dailininkė—Giedrė Čepaitytė. Šių žmonių dėka—knyga labai patrauklios išvaizdos; ji autoriaus dedikuota: "Tėvynėje pasilikusiems, kuriems ir toji knyga yra viešpačių uždraustas vaisius." Taigi, okup. Lietuvoje ši knyga negalėtų pasirodyti, o čia, rūpestingų leidyklų ir knygų mylinčių žmonių dėka, ją turime.

Knygoje yra septyni pasakojimai; iš jų du—"Dubenėlis" ir "Duobės" buvo jau spausdinta mūsų periodikoje; bet, jei kas ir skaitė jau, knygoje vėl su idomumu gali skaityti. "Dubenėlis"—neilga noveliukė, patraukli, rodos, paprasta intriga, bet labai realiu ir šiltu vaiko ir senutės charakterių atskleidimu. "Duobės"—ilgiausias šio rinkinio pasakojimas, daugiausiai kaimo fone atskleidžiant dviejų porų, keturių inteligentiškų žmonių, meilės vingius, jų nekasdieniškus charakterius ir nenumatytai užsisklendžiančius jų likimus. Tai intrigos, kokias moka supinti mūsų literatūroj tik Jurgis Jankus.

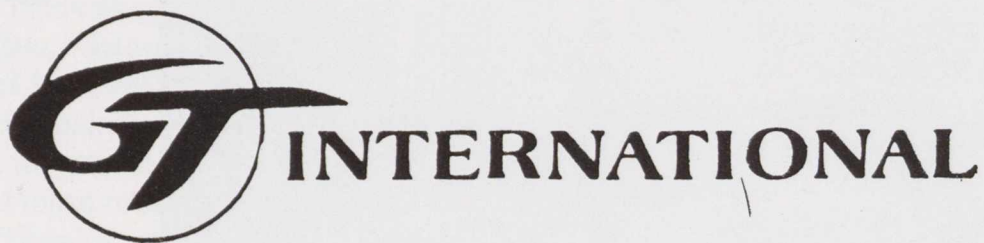
Iš kitų penkių rinkinio novelių—labiausiai mitologinis ir šilčiausiai Lietuvos žmonių ir gamtos paveikslus atskleidžiantis pasakojimas, pavadintas (kaip ir knygos antrašte) "Klajojančios liepsnos."

"Šefo katė"—stovyklinis pasakojimas, ryškinant, karo vergų fone, vokiečius prižiūrėtojus.

(Nukelta į 11 pusl.)

LIETUVIŲ DIENOS, 1985, LAPKRITIS

SOL. ALGIO GRIGO VADOVAUJAMOS KELIONIŲ AGENTŪROS

1985 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

Kelionės Nr. 4 Gruodžio 20 d. iki Sausio 4 d.
11 dienų VILNIUS, 3 dienos Helsinkis
Iš New York'o.....\$1,467.00
Iš Montrealio.....\$1,835.00 Kanadiškais

(Miegant dviem kambariame), įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius (Presidentti Hotel—Helsinkyje), maistą, operos, teatro, arba baleto bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų. Kel. Nr. 2 dainų šventė, Kel. Nr. 4 grandijozinis Naujų Metų sutikimo balius.

Tarpininkaujame nuperkant automobilius, kooperatinius butus, bei sutvarkant dokumentus iškvietimams. Tolimesnėm informacijom ir visais kelionių reikalais prašom kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC.

P.O. BOX 29163
CHICAGO, ILLINOIS 60629
Telefonai: (312) 471-1700 arba (312) 471-1702

skrendame erdviais FINNAIR lėktuvais

Simple elegance... by Finnish design

Lietuvių išėivijos spaudos bibliografija

Išleisti du tomai: 1970-1974 m.
ir 1975-1979 metų

Gerai paruošta bibliografija talkina mokslininkams ir kitiems, ieškantiems duomenų norima tema. Laikui bėgant darosi neįmanoma turėti visus leidinius. Prileidžiant, kad kur nors yra bibliotekos, saugančios visus leidinius—yra vilties surasti norimus straipsnius ar gauti jų atspaudus. Šiuo atveju redakcijos, ypač kas liečia senesnius numerius, nenori talkinti.

Rašto žmonės darosi savas bibliotekas ar iškarpas, bet tai negali apimti visos spaudos, net kuria viena kalba, sakysim lietuviškai. Čia talkon vėl gali ateiti gerai parengtos bibliografinės knygos.

Nepriklausomoje Lietuvoje pagarbiu, nepaprastai darbščiu bibliografu buvo prof. Vaclovas Biržiška, kurio keletas reikšmingų knygų išspausdinta net užsienyje, sakysime: **Lietuvių rašytojų kalendorius**, išl. 1946 m. Vokietijoje, 3000 egz. tiražu; tuo reikalu užsienio lietuviai pilnesnio veikalo dar neparengė, o reikėtų. Čikagoje išleisti trys tomai nepaprastai didelės svarbos **Aleksandrynu**, pradedant Mikalojum Hussovianu, gimusiu 1475 m., ar kiek vėliau.

Nepriklausomoje Lietuvoje vertingų, bibliografinių knygų paruošė žydų kilmės Izidorius Kisinas. Užsienyje lietuvių bibliografijos vedimu rūpinosi gudų kilmės Aleksandras Ružancovas-Ružaniec, Lietuvos kariuomenės atsargos pulkininkas, puikiai kalbėjęs, rašęs lietuviškai. Jo sudarytų bibliografinių (lietuviškų) raštų vertė taip pat didelė. Jam mirus 1966.VII.23 d. Danville, Illinois, JAV—ėse, lietuviškoje bibliografijoje susidarė spraga. Ružancovui yra talkinęs Br. Kviklys ir kt. Lietuvių spaudos bibliografinė tarnyba 1966-1969 m. išleido 4 sąsiuvinius. 1972 m. bandyta bibliografinę darbuote atgaivinti.

Pagalčiau, 1973 m. Povilas Gaučys sutiko paruošti bibliografines korteles, kurios sudarė pagrindą 1970-1974 m. lietuvių išėivijos spaudos bibliografijai. tokią knygą, 300 psl., 1977 m. išspausdino Lituanistikos Institutas Čikagoje.

1985 m. viduryje išleista antroji to darbo dalis, užvardinta **Lietuvių išėivijos spaudos bibliografija 1975-1979**. Tas pats leidėjas. Kieti viršeliai, 414 psl. Pirmąją ir antrąją bibliografinę knygą parengė (bibliografinius duomenis surinko) Povilas Gaučys. Pirmąją knygą redagavo Jonas Dainauskas ir Tomas Remeikis. Antrąją knygą redagavo Jonas Dainauskas. Antroje knygoje skaitome:

“II-jame tome duomenų numeracija yra I-jo tomo numeracijos tąsa. I-jo tomo vardynas apėmė 2,332 pavardės. Po išleidimo buvo rasta, kad vardyne buvo praleista 441 pavardės. Užtat

II-jo tomo vardynas yra jungtinis iš viso apima 4,473 pavardes. (7 psl.).

Laikui slenkant, mažiau domimasi Lietuvos istorija. “Toliau statistika parodo, kad I-jo tomo istorijos duomenų 43% rašinių tiesioginiai liečia Lietuvos istorija, o II-jame tome tik 29% tos grupės rašinių nagrinėja Lietuvos praeiti.” (Ten pat).

Numanu kodėl: vyresnieji išmiršta, jaunesnieji pritingi domėtis Lietuvos istorija, juo labiau ją pagrindiniai studijuoti, bandyti atrasti ką nors iki šiol nežinoto ar menkai

Jurgio Jankaus “Klajojančios liepsnos”

(Atkelta iš 10 pusl.)

“Karštis” (apie ožką-velnią)—yra vienas iš tų pusiau komišku Jankaus pasakojimų, kur jis meistriškai supina realybę su nerealiais, iš lietuviškų pasakų paimtais, veikėjais ir vaizdais: vaiduokliu, ragana, velniu . . . Ir autorium negali netikėti, nes jis pasakoja, kaip mūsų senoliai sekavo pasakas, ramiai, įtikinančiai, rodos, tikrų tikriausiai . . .

“Bičiulystės pradžia”—šuns Pilkio ir Antaniuko “susipažinimo” istorija . . . Čia lyg ir atskleistas pikto šuns Pilkio, kurio visi bijojo, charakteris ir kaip jaunuolis jį apgalėjo . . . draugiškumu, švelnumu.

“Nupiautos kelnės”—gal keistoku novelės pavadinimu, bet idomiai atpasakota “apsukraus bičiulio istorija . . .”

Nėra prasmės atpasakoti kiekvienos novelės ar kiekvieno pasakojimo turinį, nes Jurgio Jankaus kūrybos grožis atsiskleidžia tik jį skaitant ir atidžiai skaitant. Ši knyga, kaip ir kitos J. Jankaus knygos (“Paparčio žiedas,” “Kol esu čia,” “Anapus rytojaus” ir kt.) malonu ir naudinga skaityti betkokio amžiaus žmonėms.

—Alė Rūta

Naujos plokštelės

AR ATSIMENI—Dana Stankaitytė, soprano, su pianistu Algirdu Vasaičiu. Išleido AG Records. Kaina \$10.

Algis Grigas, baritonas su Philharmonia Hungarica. Dirigavo Alvydas Vasaitis. Kaina \$10. Išleido AG Records.

Plokšteles galite įsigyti L. D. knygyne: 4364 Sunset Blv. Los Angeles, Ca. 90029. Tel. (213) 664-2919.

teminėto.

Pirmame tome išvardinti kai kurie leidiniai. Gaila, eilė vertingų žurnalų neaptarti, nors periodiniame sąrašė įrašyti.

II-jame tome pageidaujama:

“Kaip ir I-jame tome, skaitytojai prašomi leidėjams pateikti savo komentarus bei pasiūlymus šios bibliografijos apimties ir tematikos klausimais. Tokia skaitytojų pagalba leidėjams padės patobulinti telkiamą bibliografinių duomenų, kurie juk esmini i dokumentuoja lietuvių išėivijos gyvenimo apraiškas.” (8 psl.)

Tebūnie leista išreikšti keletą pasiūlymų;

Išvardinamos išleistos knygos. Gerai. bet sekančiose eilutėse apie tą knygą (knygas) atspausdintos recenzijos duodamos tokiu pat šriftu. Recenzijos antraštes spausdinant mažesnėmis raidėmis ir ištrauktomis—trumpesnėmis eilutėmis—atrodytų gražiau, lengviau surandama.

Kalbant apie recenzijas: jų tik dalis, ar maža dalis, įrašyta minimose bibliografinėse knygoose. Ar bibliografijų parengėjai cenzūruoja recenzijų antraštes? Ar naudoja tik ilgesnes recenzijas? Ar skelbiamoji recenzija turi atitikti redaktoriaus nuomonę? Ar recenzuojamos knygos autorius nepriimtinas? Ar jų nemėgiamas leidinys? Man atrodo, kad sudarantieji bibliografinius sąrašus turėtų nieko necenzūruoti, įrašyti visus atspausdintų recenzijų pavadinimus, autorius, nedaryti jokio sijojimo. Įvertinimus palikite kitiems, ne bibliografijų sudarinėtojams.

Tolygus pasiūlymas ir kitokių temų rašiniams: ne vis įrašyti. Net mažiau pagarsėjusio asmens straipsniai gali būti svarbūs, liečiantieji iki tol nežinotą dalyką. Tai svarbu ne vien recenzijose, bet ir nekrologuose, atsiminimuose, kituose straipsniuose, netgi reportažuose. skaitant atrodo, tarsi bibliografinių leidimų sudarytojai norėjo kuo greičiau užbaigti, kiek galint trumpinant pasiimto darbo apimtį.

Panašus savų kritikų mažinimas, nepaminėjimas vykdomas ir okupuotoje Lietuvoje. Antai, 1971 m. Lietuvos TSR Mokslų Akademija, Lietuvių kalbos ir literatūros institutas Vilniuje, 1971 m., išleido I-mą tomą Lietuvių literatūros kritikos, 1547-1917 m., 770 psl. Ir 1972 m. II-ą t., 1918-1040 m., 888 psl. Taigi, du tomu. Kai

LELYA'S DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

7706 Santa Monica Blvd., Los Angeles, CA 90046
tel.: (213) 656-1962 arba 874-3813 (po 7 val vakaro)

Paštu reguliariai siunčia į Lietuvą dovanų siuntinius, taip pat sudaro iškvietimo dokumentus.

Lelya's krautuvėje galite gauti: “Kola” moteriškų kailinių paltų ir švarkų; vyriškų, moteriškų ir vaikiškų avies kailio paltų ir švarkų, suknelių, sijonų, megstinių, džinsų, kelnų, Japoniškų vilnonių šalikų, bliuskučių. “Cripko” laikrodžių, žaislų, lietsargių ir Rusijos gamybos automobilių.

Visi siuntiniai apdrausti ir pristatymas jūsų giminėms garantuotas.

Krautuvė atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro. Antradieniais—uždaryta.

tuo tarpu latviai išleido šešis tomus. Ne todėl, kad lietuvių kritikai būtų nedaug rašę, bet dėl to, kad juos sukaustė plienu, neatrandi daugelio jų knygų aptarimų.*

Panašiai ir užsienio lietuvių parengtose bibliografinėse knygose: daugybė kritikų, nekrologų, straipsnių praleista. Jei kada latviai išleis savo užsienio bibliografines knygas—lietuviams vėl teks rausti iš gėdos, latvių bus kur kas daugiau pavadinimų, nors jų užsienio spauda nėra tokia gausi, kaip lietuvių. Savo tautos kultūrą stato ir ją parodo pati tauta, ne kokie svetimieji.

Tolygiai pasakytina apie kitus, liečiančias filmus, geografiją, keliones, raštus, antraštės, Lietuvos sienas, žemėlapius ir t.t. —visur daugybė praleidimų, neįrašymų, nepamėnėjimų.

178-179 psl. skirti **tiksliesiems mokslams**, kurio a. skyrelis: Fizika, zoologija, botanika. Kaž kaip keistai skamba antraštės: Mažųjų žuvelių gyvenimas; meškeriojimas; Lietuvis—krokodilų gaudytojas; gyvatės galybė. Arba lietuviai per mažai rašo mokslinėmis temomis, arba meškeriojimas, taigi ir meškeriojotai tampa tikslųjų mokslų pirmūnais.

Bibliografines knygas leidžiant kas kelintus metus—daug kas primirštama, o norintieji rasti vėliausių žinių—jų negali sulaukti. Manoma: atydziai, stropiai parengiant, būtų galima bibliografines knygas išleisti kas metai, nelaukiant dešimtmečio.

Kas platina tas bibliografines knygas? Ar bandoma surasti platintojų, pirkėjų amerikiečių, vokiečių ir kitų svetimųjų universitetuose, mokslinėse bibliotekose, studentų organizacijose? Sava kultūra bandykime dalintis su svetimaisiais. Po kiek tie bibliografiniai leidiniai kainuoja?

Knygose duodama santraukos anglų k., dėl ko reikia džiaugtis. Laikomasi tarptautiniai nustatytų taisyklių—M. Dewey sistemos.

Eugenijus Likanderis, L.D. garbės prenumerotorius Chicagoje, prisiuntė fotografiją su Illinois valstijos leidimo plokštelę su žmonos vardu "Olytė."

Būtų naudinga visuomenei nuolatos priminti per spaudą (kas mėnuo ar kelis mėn.), kokius leidinius Bibliografinė tarnyba gavo, vis pakartojant adresą. Galimas dalykas, parengėjus pasiekia ne visi lietuvių leidiniai. O kaip su užsieniečių knygomis, straipsniais lietuviškomis temomis?

Vyresniesiems išeinant užtarnauto poilsio, gula slegiantis klausimas: kur lietuvių jaunimas, norintis darbuotis lietuviškoje bibliografijoje, jos stropiame sudaryme? Žinoma, Povilui Gaučiui pavargo akys. O Jonas Dainauskas "Draugo" nr. 151, 1985.VIII. 3 d. paskelbė idomų, bet tragišką straipsnį "**Lietuviškos bibliografijos bėdos išėivijoje.**" Anksčiau už bibliografinę kortelę parengėjui mokėta 50 centų, paskui mažiau, vėliau pakelta iki vieno

amer. dolerio. Betgi, 1985 metų Lietuvių Fondo pelnų skirstymo komisija bibliografinių kortelių parengimui nepaskyrė nei vieno cento. Nežinoma, kaip bus vykdomas tolimesnis lietuviškos bibliografijos darbas. Mūsų minėtuose bibliogr. knygų dviejuose tomuose panaudota 14,131 registracijos numerių, iš viso apie 18,000 kortelių. Knygose yra korektūros klaidų.

Tame straipsnyje ryškėja atlyginimas bibliografinių kortelių sudarytojams. Jei taip, tai kodėl Lietuvių Fondas negalėtų mokėti užsienio lietuvių rašytojams (ir spaudos bendradarbiams) už jų raštus? Jei po vieną dolerį už vieną sakinį per daug, tai visgi—kiek nors! Ir užtikrinti parašytų knygų išleidimą.

Bibliografinių kortelių sudarymas, atrodo, kultūrinės veiklos susumavimui negali atsirasti savanorių talkininkų? Užsienyje yra daug lietuvių, nežinančių kaip laiką sunaudoti. O jaunimas?

Tikėkime, atitinkami asmenys suras būdų lietuviškai bibliografijai ne tik tai testuoti, bet ir ją tobulinti.

* Kaip minėtų knygų parengėjai (redagavo K. Korsakas ir K. Doveika) cenzūravo, kabliskai šukavo lietuvių kritikus, raštų apžvalgininkus, paminėsime tik dvi literatūrinės asmenybės, paskelbusius daugybę (gal šimtus) recenzijų, kritikų:

Mykolui Biržiškai duoda 5 bibliografines antraštes; keturias kiek aptaria. I t. 694-703 psl.

Aleksandrui Dambrauskui-Adomui Jakštui duoda 17 bibliografinių antraščių; tris aptaria. II t., 83-117 psl.

Britų pažiūra į J.A.V. užsienio politiką

Paskaitą tema skaitė Didžiosios Britanijos ambasadorius J.A.V. Lordas Oliver Wright, C.G.M.G.: G.C.V.D.: D.S.C.

Jos klausėsi, tarp kitų, V. Vokietijos ambasadorius Didžiojoje Britanijoje, buvęs Jungtinių Tautų prezidentas New Yorke, baronas von Wechmar ir senas jo pažįstamas VLIKO garbės pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas su žmona.

Paskaita buvo suorganizuota įtakingos organizacijos "World Affairs Council," kurios nariais taip pat yra baronas Wechmar ir dr. Kęstutis Valiūnas.

Baronas Rudiger von Wechman (dešinė), VLIKO Garbės Pirmininkas dr. K. Valiūnas su žmona, Southampton.

Vaizdai iš "L.D." pikniko

L.D. Redakcijos nariai ir bendradarbiai: iš k. E. Arbas, Pr. Gasparonis, V. Baltušienė ir Bern. Brazdžionis.

—Nuotr. L. Baltušio

Prie kasos stalo—A. Mažeika, A. Skirius, O. Orloviene ir R. Kutkienė.

—Nuotr. L. Baltušio

Prie Liet. radijo Valandėlės stalo. Iš k. V. Bakūnas, K. R. Vidžiūnienė, V. Šimoliūnas ir I. Brazdžionienė.

Nuotr. V. Baltušienės

Dramos ratelio vadovybė—V. Dovydaitis, P. Maželis, Dovydaitienė ir V. Plukas.

"Lietuvių Dienos" dėkoja

Už pasisekusį "L. D." metinį pikniką, kuris įvyko rugsėjo 15 d. šv. Kazimiero parapijos salėje esame dėkingi daugeliui asmenų: parapijos klebonui kun. dr. A. Olšauskui už patalpas ir skelbimus savo spaudoje; Lietuvių Radijo Valandėlės vadovybei už reklamas; už loterijos pravedimą - F. Masaičiui, Lucijai Mažeikienei, Vincui Skiriui ir M. Naujokaičiui.

Sunkiausiai dirbo ir prie maisto paruošimo ir prie jo išdalijimo, daugeli metų be pertraukos ir neatsisakė paskutiniame piknike p. Ona Orloviene ir jos padėjėjos — Antanina Uldukienė, Emilija Mikalonienė, Liucija Mažeikiene ir Judita Paškauskienė. Prie baro talkininkavo J. Orlovas ir K. Uldukis.

Esame dėkingi ir toms ponios, kurios atnešė namuose keptų pyragų: Emai Stirbienei, Elenai Butkienei, A. Uldukienei, L. Mažeikienei ir kitoms.

Širdingas ačiū visoms ir visiems!

L. D. leidėjas ir redakcija

Veikli Liucija Mažeikiene uoliai dirba "Lietuvių Dienų" piknike.

Nuotrauka L. Baltušio

V. ŠIMKAUS “KANTATA” LIETUVAI

Vilius Bražėnas

Matomai pagrindinė veikla „įeina į kraują,“ anot to posakio. Tai įrodo netikėtas pasirodymas Valerijono Šimkaus knygos ATSIMINIMAI. Nors nekartą mūsų veikloje išgirstame visuomenines vištas kudakenant dar tik beketinant veiklos kiaušinių padėti, šiuo kart kai kuriems artimiesiems V. Šimkaus bičiuliams ATSIMINIMAI buvo staigmena.

Prisipažįstu, kiek skeptiškai, nors su dėmesiu, bet ir rezervu visad žiuriu į atsiminimus ir autobiografijų knygas leidžiamas išėivijoje. Perdažnai jos naudojamos autorių pasiteisinimui dėl dezertyravimo ir laisvės kovos. Mat “rašau atsiminimus” . . . Šiuo atrveju knygos forma igavo atsiminimai asmens, kurs ir išėivijoje buvo visada pirmose visuomeninio darbo ir laisvės kovos eilėse. Todėl, einant autoriaus ant sveikatos negalavimais pažeistų pečių nešama didžia veiklos našta, kyla klausimas: kada ir kur Valerijonas Šimkus rado laiko dar ir šiam daug kruopštumo, dėmesio ir širdies pareikalavusiam darbui?

ŠIE ATSIMINIMAI nėra pasistatymas paminklo autoriui. Jis tai yra padaręs neatlaidžia, pasišventusią, drąsia veikla Lietuvai. ATSIMINIMAI yra KANTATA LIETUVAI IR PAMINKLAS NUMYLĖTAI VILNIJAI. Kantata be muzikos, odė be choro pritarimo. Vienok ir Vilniaus krašto vaizdus beskaitant lyg ir girdi žmogaus Tėviškės meilės smuikų aidą, lyg ir jauti narsių, didvyriškų Vilniaus krašto lietuvių dvasių choro dainų skambančią kur tai toli už knygos kietų viršelių. Dažnai nustebina šio kietos kovos veterano atsiminimuose lyrikos ir poezijos prozoje prasiveržimai. Tai leidžia įtarti autorių esant slapto poetu.

Tai tik “I DALIS—Tėviškėje ir Nepriklausomoje Lietuvoje.” Akin krenta retai užtinkamas atsiminimų pobūdis: nebandoma su kuo nors “atsiskaityti”. Priedu ATSIMINIMAI drauge gal net daugumoje, yra geografijos vaizdais vadovas, žilos senovės ir ne tolimos praeities istorijos vadovėlis, politinių įvykių ir srovių asmeninė analizė ir masalas ne tik šios knygos iš rankų neišleisti, bet ir giliau kaikuriuose vietose pasikasti.

Įsidėmėtinas objektyvumo net ir tikrai subjektyviose vietose bandymas. Ryškus ir gan vykęs bandymas parodyti savo giminaitį, Lietuvos pirmūną, valstybės vyrą prof. Augustiną Voldemarą demokratinėje šviesoje. Visai kitoje negu jį bando vaizduoti jo priešai ir kritikai kairėje ir dešinėje.

Ypatinga ir tai, kad ATSIMINIMUOSE mažiausia esama paties autoriaus. Tai labiau prisipažinimas meilėje jo gimtajam Tverečių valsčiui, Vilniui ir Lietuvai. Drauge jis sugebėjo dar kartą prisipažinti meilėje ir savo gyvenimo palydovei ir bendrininkei Onutei. Skaitant jų susitikimo aplinkybes ir jo susižavėjimo jos darbštumu ir sugebėjimais

Šimkienė galėtų ko gero įtarti, jog jam tada Šimkus pramatė LAISVOSIOS LIETUVOS leidimą ir žinojo ją pakelsiant didelę to darbo našta . . .

Grižtant į rimtąjį kelią norėtusi pasidalinti bendru išpūdžiu perskaičius I-jį ATSMINIMŲ tomą: tai atsiminimai asmens, kurs nėjo atbulas išispoksojęs į savo paties pramintus pėdsakus, bet kurs ėjo vis pirmyn, plačiai apžvelgdamas aplinką ir tik retkarčiais atsigręždamas ją išausti atmintin ir širdin. Gal todėl Valerijonas Šimkus šia knyga pasirodė esąs puikus skaitytoja pagaunantis pasakotojas, gal dėl to ir tie 463 knygos puslapiai taip lengvai slysta pro akis.

Reikia tikėtis, kad knygos kritikai nebandys joje ieškoti tik “degtukų” skaldymui. Nes ši knyga ypatingu būdu naudinga ir tiems, kurie anuos laikus pergyveno, ir tiems kurie turi galimybės juos pergyventi knygos puslapiuose.

Bent šiam skaitytojui, ryškiai pamačius okupantų lenkų barbarišką brutalumą, knyga padėjo suprasti Vilniaus krašto lietuvių kietą ir neatlaidų kovingumą.

Gauta paminėti

Editos Mazaraitės eilėraščių knyga “Medaus ir kraujo lašai.” 76 pusl., kaina \$7.00. Išleido Ateities Literatūros Fondas, Chicagoje. Ilustracijos autorės, nes ji yra baigius Dailės

RUGSĖJO 8-JI—

(Atkelta iš 4 pusl.)

į Lenkijos teritoriją. Ateityje, kada abu kraštai atgaus laisvę (kuo mes tvirtai tikime) teritoriniai ginčai, o gal ir kovos gali būti neišvengiami. Bet ar tai mūsų reikalas? Manychiau, kad taip! Atsikūriantioms laisvoms valstybėms Jungtinių Amerikos Valstybių žodis bus labai svarbus, gal net lemiamas. Mums bus reikalingi čia išmokslinti intelektualai, kurie sugebėtų ir norėtų mūsų reikalus ginti. Turime būti pasiruošę, kad laikui atėjus nebūtumėm netikėtai užklupti. Atkuriant Nepriklausomybę, taip pat ir po 2-jo pasaulinio karo, užjūrio lietuviai nepaprastai daug padėjo. Gi mes ir patys, taip vadinami buvę DP šiandien esam šiam laisvės krašte tik Amerikos lietuvių dėka.

Būkime tikri, kad ir ateity bus reikalingi nauji Oliai, Šimučiai, Grigaičiai, Vaidylos ir naujos Devenienės ir kiti, kurių ir mūsų tarpe yra, tik mokėkim juos surasti ir įkinkyti į darbą.

Kitų kraštų valdovai Vytautą garbino dar ir dėl jo nepaprasto vaišingumo. Jis visada mėgo pasirodyti svetimiesiems, tačiau buvo labai griežtas ir reiklus saviesiems. Jo bajorai, pakviesti į karą, turėjo atvykti su savo arkliais ir ginklais. Jei kuris pasiskųsdavo to negalįs, jam budavo pasiūloma parduoti žmoną ir vaikus.

Pripažindami Vytautą buvus pačiu iškiliausiu ir garsiausiu Lietuvos valdovu, mes, žiūrėdami šių dienų akimis, turėtumėm kai ką ir prikišti:

1. jis visiškai nesirūpino Lietuvos švietimu
2. nedėjo pastangų Lietuvos lenkinimui sustabdyti.

Steigdamas parapijas, jis neišsteigė nei vienos mokyklos. Jei tas įvyktų šiandien, sakytumėm,

Instituta Kaune. 1984 m. atvyko į vakarus, dabar gyvena Toronto, Kanadoje.

* * *

“Saulėlydis” —Bronės Mockūnienės novelės. 183 pusl. Kaina nepažymėta. Išleido Akademines Skautijos leidykla, Chicagoje. Telpa 20 novelių. Redagavo Jonas Dainauskas.

Gautos knygos pardavimui

“Seiminė ir Prezidentinė Lietuva”—Jonas Švoba. 422 pusl., kietais viršeliais. Kaina \$10. (Pasiuntimas \$1.00) Išleido “Vilties” draugijos leidykla, Cleveland, Ohio. gaunama “L.D.” knygyne, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

★ ★

“Kunigas Juozas Vilokaitis”—Jono Sako-Sakevičiaus. 28 pusl. kietais viršeliais. Kaina \$8 (pasiuntimas \$1.00). Iliustruota, žurnalistinė, visuomeninė, politinė ir ekonominė J. Vilokaičio veikla. Išleido Popiežiaus Leono XIII Literatūros Fondas Chicagoje.

★ ★

“Tekstai apie tekstus”—Tomas Venclova 240 pusl., kietais viršeliais. Kaina \$10. Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas, Chicagoje.

★ ★

Galima gauti:

LIETUVIŲ DIENŲ KNYGYNE

4364 Sunset Blvd.

Los Angeles, Ca 90029

Tel.: 664-2919

ATMINK MANE . . .

(Atkelta iš 5 pusl.)

Rūpintojėlio simboli, pasidžiaugti poezija, kuriai gražintos turinio ir formos vertybės šiais šio žanro susmulkėjimo, nupoetinimo laikais. Ir malda, ir skundas, ir liūdesys, ir džiaugsmas čia randa poetinę išraišką jeigu tu tiki Rūpintojėli—Dievą; tačiau ir netikintis gali pasigėrėti vaizdų ir formos estetika. Visos krikščioniškosios gyvenimo išskilmės bei apeigos, Bažnyčios šventės, laidotuvės, budynės, procesijos, darbai (sėja, orė), čia persunkta dievišku alsavimu, kuriame ir medžiai ir gėlės, ir gamtos reiškiniai — saulėleidžiai, saulėtekiai — kupini dieviškojo prado ir jo malonės. Andriekaus gamtoje ir paukščiai čulba aleliujas, ir ramunės kalba vakarinius poterius. Tai ne tik šventa, bet ir gražu, ir prasminga. Tai kelia žmogų aukščiau nuo žemės dulkių į visata, į neaprepiamus Dievo pasaulius, į visur esantį Absoliutą.

J. Braz.

ENGLISH SECTION

by Rūta Skirius

Vytautas F. Beliajus

(Introduction)

Vytautas ("Vyts" to his friends) Finadar Beliajus may be a name familiar to more Americans than to Lithuanians in the United States and Canada. He is a folklorist and a folk dance teacher—so far nothing unusual—of international repute. Publically regaled as "Mr. Folk Dance, U.S.A." by international folk dance pioneers, Vyts Beliajus is unequivocally in the vanguard of figures responsible for introducing dances and cultures from around the world to millions of people. He has not attained this acclaim easily. First, he has put in forty-one years of exhaustive coast-to-coast travel-

ing to meet teaching engagements, and an equivalent number of years of frantically meeting monthly publication deadlines and generating subscriptions for his magazine *Viltis*, the primary networking medium and cross-cultural forum for folk dance enthusiasts. Second, he has had to accomplish all this in-between bouts with illnesses that nearly took his life, and without the advantages most of us take for granted—familial support and formal education. The how, why, where, and when of all this will be the subject of our interview with Vyts Beliajus.

Vytautas Beliajus was born in the small agricultural village of Pakumprys, in the Dzūkija region, 28 miles south of Kaunas, Lithuania

on February 26, 1908 to Joseph and Sofia Beliajus. His father was hardly a familiar person to him as he was away most of the time "fighting a war." To survive, his mother toiled on the land for an estate-owner while his grandmother, known to him as *močiutė*, cared for him and his two younger brothers, Leonas and Julius.

In 1923, at 14-years of age, Beliajus and his 85-year old grandmother immigrated to the United States, leaving behind in Lithuania his mother and two brothers. (A sister, Gyte, was born after he left Lithuania.) The two immediately settled in Chicago. Beliajus attended primary school until the financial pressures required him to work fulltime. His thirst for knowledge was not quenched however, and he proceeded to teach himself more than others could have learned in a formal environment. In a 1972 award presentation speech, Professor Jensen of Brigham Young University described Beliajus as "a storehouse of

Members of the first Lithuanian folk dance group in the world, the Lithuanian Youth society (Lietuvių Jaunimo Draugija). Vytautas Beliajus is in the center, 2nd row, taken in 1933. At that time the Lithuanian costume had little resemblance to what is worn now. It took about an additional four years to "Lithuanianize" the costumes.

Pirmoji lietuvių tautinių šokių grupė pasaulyje, Lietuvių Jaunimo Draugija. Vytautas Beliajus 2-os eilės viduryje. Nuotrauka daryta 1933 m. Tuo metu lietuviški tautiniai rūbai buvo labai skirtingi nuo dabartinių, užtruko dar keturis metus kol rūbai buvo "sulietuvinti."

knowledge" built up from attending operas, symphonies, stage plays, musicals, museums, from reading every type of book—novels, biographies, histories, and from doing crossword puzzles (to learn to spell).

Around 1930, Beliajus began his dance career as a choreographer for plays in the Italian community as well as for operas and operettas produced by the Lithuanian *Pirmyn Chorus* in Chicago. The 1933 World Fair in Chicago heralded Beliajus' first accomplishment among many firsts to come when he organized the first Lithuanian folk dance group (named the Lithuanian Youth Society) to perform for it. This landed him a job with the Chicago Parks System to instruct folk dancing in parks and settlement houses in ethnic neighborhoods from 1935-39. During this time he also spawned **Lore Magazine**, predecessor to **Viltis**, and the first of its kind.

In 1937 Beliajus began teaching international folk dancing at the International House at the University of Chicago, also a first because until then only nationality groups danced their ethnic dances. From then on, the following list of "firsts" explain his renown: became the first traveling folk dance teacher in the country; co-sponsored the first large-scale folk dance festival; created the first magazine devoted to folk dance; organized the first kolo club to perform for non-ethnic groups (1938); organized the first folk ballets which combine folk dance, songs, and costumes; organized and performed in the first Hindu ballet; organized the first outdoor folkloric spectacle about Lithuanian traditions before thousands of people; organized the first International Folk Festival in Alabama (1943); created the first Kafana folk dance; and organized the first Israeli folk dance group in St. Louis (1947).

In 1942 Beliajus joined the faculty of the School of Organic Education in Fairhope, Alabama as a folk dance instructor. In the fall of 1943 he was hospitalized for a tubercular throat, which in those days was treated with "absolute rest" and "fresh air." However, from his bed he maintained correspondence with fellow folk dancers, especially those drafted for the war, through scribbled notes which were typed and mimeographed by a friend. By September 1944 the mimeographed one-pager became a printed four-pager named **Viltis**, both to express hope that the war would end and that Beliajus himself would be cured. He was released from institutional care in 1945, but with a barely audible voice.

Beliajus moved back to Chicago and managed to resume teaching at the International House and direct the Lithuanian folk dance group *Ateitis* until 1950. That year, while on a tour of the eastern states, he collapsed and was diagnosed as having tuberculosis throughout his body. At 80 pounds, he was transferred from a Chicago hospital to Denver's Medical Center where he lost his left kidney and much of his hearing . . . but not his life. After a few years of recuperation, Beliajus moved to San Diego for the milder weather where he resumed his typically active program of teaching and presenting folk dances. But in 1958 he was back in Denver to discover he had

The Beliajus family seated in a typical Lithuanian farm cart. This photo was taken in Pakumprys, looking toward Purvininkai and the large pine forest. Shown are his parents, brothers and cousins.

Beliajus šeima tipiškame lietuviškame vežime. Nuotrauka daryta Pakumpryje. Vežimas stovi Purvininkų ir pušyno kryptimi. Nuotraukoje jo tėvai, broliai ir pusbroliai.

cancer of the right lung, part of which had to be removed. As is his pattern, as soon as he regained his health he was back on the road. This time, Denver became home base . . . if for nothing else, for those frequent check-ups.

Vyts Beliajus is the author of two volumes of **Dance and Be Merry, The Dance of Lietuva, Merrily Dance, Evening Song, Let's Be Merry, Linksmi Būkime, Ona** and is currently writing his memoirs. He is listed in **Who's Who in the West, Personalities in America, Dictionary of International Biographies, Men of Achievement, Colorado Who's Who**, and is probably cited in every book on folk dancing published in the United States.

I remember Vyts, and his cohort Redwing, from the few times he was our houseguest, about twenty years ago. (For a few years my father printed **Viltis** . . . until it became clear that the distance separating publisher and printer was untenable.) My brother John and I would perform Latin American dances for him—I think I was into classical Spanish dancing at the time—and my little brother (ha!) Vince became a "blood" brother to Redwing. (Vince's Indian name is Redfeather.) It was the character of the man that we loved so dearly then; I only learned to appreciate international folk dancing during my college years when I was often at the local folk dance club. And, unfortunately, it took until this long before I could appreciate his contribution to the enrichment of my, and all our lives, by his irrepressible conviction to further cultural understanding through folk dancing.

* * *

Family Years in Lithuania

Q. You spent the most formative years of your life—your first 14—in a small village in

Lithuania. Did your mother or grandmother have any expectations of you? What did they impress upon you most about life? Did you receive any kind of reading, writing, or arithmetic skills in those 14 years? Was any formal education available to you at the time?

A. I would like to explain the term "village" first. In the U.S., a village may seem a small town—**miestelis**, but in Lithuania a village—**kaimas**, consisted of an area where farmers lived with their lands around their homes. A **kaimas** did not have churches or stores. Such establishments were located in the town, or townlets—**Baznytkaimai**). I was born in a **kaimas**.

My mother was determined that I obtain an education. I am not aware of what type of profession she hoped me to acquire. At first I was handed over to a private tutor whom she paid with chickens, eggs, grains, or vegetables.

Q. At the time, were you aware of any larger entity, like a capital city or the nation that your village was a small part of? Did you have any idea that other nations and cultures existed outside of yours? If so, how?

A. Besides Prienai, a town seven kilometers south of Pakumprys, I was aware of Kaunas, but did not get to Kaunas until 1922.

Eventually I became aware of such nations as Russia, Germany, China (my father fought in the Russo-Japanese war and I heard many tales about the Chinese), and America (United States). However, the book which opened my eyes to a greater world was Jules Verne's, "Trip Around the World in 80 Days" (*Kelione aplink pasaulį per 80 dienų*), translated into Lithuanian by J. Balcikonis. I brought that book with me to the U.S.A.

Q. What is your fondest recollection about

your childhood in Lithuania? Your worst recollection . . . ?

A. All my recollections are fond. But the worst experience was when we had to flee our village when the war between the Russians and Germans reached our area. In Stakliskes I contracted small pox, but we had to flee that town too. In Butrimonys a Tatar family allowed us to find shelter from the rain under an oak tree in their yard. I was expected to die that night. It seemed that I survived only because of the anguished prayers of mother and grandmother and through the grace of God.

We fled Butrimonys from the advancing Germans to Pivasiunai where the Germans overtook us. We were allowed to return to our native villages. We found trenches over our cultivated farms and isolated graves of fallen soldiers around the house. The homes north of us were burned, but those south of us were still intact.

Q. What do you know or not know about your parents' and grandparents' history and family tree?

A. The ancestors of my grandfather lived in Lapupis, Saltupis, and Valengiskes, all **kaimai** around Islauzas, an estate belonging to Graff Tiszkievicz (Tiskevičius), which during Lithuanian Independence became a townlet with a church and a few stores.

My Grandmother's family derived from Seinai, now a part of Poland. She was a sturdy Dzuke. We brothers were wont to recite within her hearing:

Ar girdzi?	Y'hear?
Acidaryk pirci	Open the bathhouse
ir ileisk kumelaici	And admit the mare

Whether that was the Dzuku dialect we did not know, but it sounded "cute," and grandmother never failed to smile.

Q. Was your family religious? Are you still religious? (You are known to wear the Lady of Guadalupe medal all the time. What is its significance to you?) Where did you acquire an interest in foreign cultures?

A. My immediate family (grandmother and parents) was not religious in the full sense of the term. However, they were traditionalists. They found beauty in preparing and observing holidays, and traditions in general. My mother was also a folk song leader and had committed to her memory dozens of songs in a half dozen languages. She seemed to have learned the songs by Maironis even before the ink dried on his papers, and during the period when there were no radios or TV.

I inherited from them this love for tradition, and from the book by Jules Verne a thirst for

meeting people of other cultures. In Chicago I sought out and mingled with many ethnic groups, trying to be one of them. I was an Arab among the Arabs, a Hindu among Hindus, a Pole among Poles, a Yugoslav among Yugoslavs, a Mexican among Mexicans, and an Indian among Indians.

The Guadalupe Center of Kansas City, Missouri, presented me with a 200-year old painting of Our Lady of Guadalupe. The Mexicans of Henry Booth House in Chicago (no longer in existence), presented me with a beautiful carving of the Mexican eagle. A family in Fresno, California, gave me the medallion of Our Lady of Guadalupe, patroness of the Indians, which I cherish.

I remember all traditions, regardless of whose they may be, once I have observed them. That's how I learned my folk dances.

Q. We know that you left Lithuania in 1923 with your grandmother, leaving your mother and two brothers behind. Why did you leave Lithuania at that particular time? How was it that you and your grandmother were selected to go over everyone else in the family? How could you afford such an expensive trek?

A. I left Lithuania in order to accompany my 85-year old grandmother. I was the oldest in the family and, therefore, the most logical person to go with her. Grandmother had four

The first major art exhibit ever presented in the United States was held in Chicago's downtown, at the Mandel Brothers Galleries, during the week of May 23-June 6, 1936. 234 items were on display. Shown here is V. Beliajus with Antanas Kalvaitis, Consul for Lithuania.

Pirmoji didžiulė meno paroda Čikagoje 1936 m. geg. 23-birželio 6 d.d. Nuotraukoje V. Beliajus ir Lietuvos konsulas Antanas Kalvaitis.

Vytautas Beliajus also specialized in dances of the Orient, shown here in a Cambodian pose. For the anniversary of the founder of the Hindu Vedanta Society, Sri Rmakrishna, V. Beliajus was invited to choreograph a Hindu dance spectacle, held March 21, 1937, for which he received most favorable reviews from the Chicago dance critic of the Chicago Daily News.

Vytautas Beliajus specializavosi ir tolimųjų rytų šokiuose. 1937 m. buvo pakviestas choreografu Indų šokių spektakliui, ruoštam Hindu Vedanta organizacijos.

The Lithuanian Youth Society (LYS) of Chicago during their first appearance in Washington, D.C. Front row, left to right: Kazys Dulys, accordionist, Stella Adamaitis, Felix Tomas, Kazys Rudauskas, Julia Rakstis, Kazys Rudauskas, Birute Kremianis, Alfas Lankus, Venus Tumosa, Arthur Tumosa, Wenetta Grybas Childs, V. Neliajus. Back row: Mrs. Rudauskas, Mrs. Prominski, Congressman from Illinois, Bean, Kazys Shimkus—Kankles Players, Mr. Bean's secretary, a guest, and Helen Peciukaitis—a pianist.

daughters, two sons, and two brothers living mostly in Chicago. My mother was the only one of her children remaining in Lithuania. Her American children paid for our trip. One son and one daughter she had not seen in 50 years. They had all married and had families. Naturally, she wanted to see them before she died. she passed on at the age of 97.

Q. Was your departure discussed and planned for in advance? Were you ever afraid of the trip, either before or during?

A. To me, our trip was an exciting adventure. I prepared for it for a year, researching among returning Lithuanians all I could learn about life in the United States. At first I thought that America was ruled by red-skinned Indians, whose skin was like that of the potatoes which we called "Amerikankos." But none of the returning emigres ever saw Indians in America. The geography book likewise said that the American race was red and showed a figure of an Indian with a feathered headdress.

The Early USA Days

Q. Where did you first land in the United States and where did you settle?

A. During those years all immigrants had to go through Ellis Island. After a week's detention at Ellis Island, we headed for Chicago where Grandmother's children lived.

Q. Did you get any help from relatives or the Lithuanian community? How did your grandmother handle the culture change.

A. The family was completely Americanized and not too proud to have greenhorns for relatives. Their religious obligations were fulfilled during funerals and weddings. Grandmother remarked about the American religious practices: "Kur bažnyčia arti dievas toli." (Where the Church is near, God is far.) She said this because in Lithuania, with a church seven to 10 kilometers away, people walked the distance to attend; in the United States, with houses of prayer around the corner, people seemed to attend rarely. Until the age of 18 I was rotated among various aunts.

Q. What jobs did you have . . . before your dance career got started? How old were you when you had to go to work?

A. I attended school for one year, entering at third grade and being promoted to the 6th and 7th grades. The teachers felt that since I was literate I'd be able to learn English without difficulty. While that was true, I did miss out on learning the important parts of grammar. To this day I cannot parse an English sentence, nor do I know the grammatical terminology.

My first job was with the Swiss Embroidery Company. My responsibilities consisted of walking behind a lengthy embroidery machine, watching the spools, and replacing them, when they emptied of thread. I liked the job because

I worked with two immigrant girls from Bavaria and could converse with them in German, a language I was fluent in.

My second job was with a fur shop, cleaning dirty fur coats, rubbing benzine-soaked sawdust against the fur, then beating out all the dust with two sticks. It was a job I very much disliked and one which may have caused my eventual contraction of tuberculosis.

My third and final job was with an automotive mail order establishment. I took care of the foreign orders (being a foreigner), filling out orders, packing, crating, and stenciling addresses. None of these jobs would have led to a dance career.

By the age of 18 I was already on my own. Thereafter, Grandmother lived with her daughters.

Q. You write and speak English extremely well. Did you learn to read and write the language in school? If not, then how?

A. I learned languages easily. I probably could have had a linguistic career. English was not hard to learn to speak. The difficulty with it was in its spelling and reading. English spelling and pronunciation is inconsistent and barbaric. The A, E, I, O, U, and Y can be pronounced in many different ways. Even a simple name like RO has to be spelled out, for it could be Roe, Rowe, Rawe, or Row. The C before an E should be pronounced as an S, but no one plays *socser*, they play *sokker* and spell it soccer. Such inconsistencies are a major part of the English language and bedevil a student of the language. In Lithuania no one asks how to spell Steponavičius, or among Poles, no one asks how to spell Jesczcepanski. The rules are definite and unchangeable.

When I was on the boat crossing the Atlantic and trying to show off how well I could read English, I asked for an item on the menu called "Itse tsre'am." But the English-speaking waiter couldn't understand me. I had to point out the item on the menu. Instead of a meal I got "Ice Cream." How they figured what was plainly written as itse tsre'am to be ice cream was beyond my understanding. However, I liked ice cream no matter how it was pronounced.

I attribute my learning how to spell to reading, which I did and still do a great deal, and to crossword puzzles. From the crossword puzzles I learned fine shadings of different meanings for the same words.

Q. Where and how did you discover you liked to dance, could dance, and wanted to teach dance?

A. I was always interested in dance. I did a lot of it while in Lithuania. In Chicago I attended several dance recitals. The recitals by La Argentina, Argentinita, and their male companies swept me off my feet, as the saying goes. I decided I would study classic dance. I picked a teacher from the phone book by the name of Gladys Haight, only because I had a cousin by the name of Gladys. She had no male students, as males in those days shied away from ballet dancing. I got a basic ballet background and learned a few feminine dance routines.

I also attended the Nikolas Tsoukala school of dance. He had two other males in his class,

and his dances were more to my liking. I learned Flamenco routines from him.

Q. How did your interest in classic dance lead to an interest in folk dancing, in particular to Lithuanian folk dancing?

A. During the late 20s I lived on Auburn Avenue, before it became Lituanica Avenue, in Chicago's Bridgeport area. It was one of the older Lithuanian communities in that city and near my aunt Pulkarija-Dulys.

The Lithuanians then had many choirs. Each church parish and each political outlook had its own choir. None had a dance group. Mrs. Mary Zolp was a patriotic and active Lithuanian, even though she was American born. (Among her many accomplishments was having Auburn Avenue renamed Lituanica). She lamented not having a dancing school for Lithuanian children and hired "Old Man Andrejev," a Russian, to teach Lithuanian dances.

Andrejev knew nothing about Lithuanian dancing. The **Birutiečiai** thought they could remedy this by providing him with Lithuanian melodies. To them he set Ukrainian and Russian steps. His group made its debut at a picnic sponsored by the weekly **Sandara**. Some of the original members were Algirdas Zolp, now living in Duarte, California, the Valas brothers, and the Strodomskis girls; they did an excellent job dancing, but it was not Lithuanian dancing. Pas-de-basques, squat steps, waving handkerchiefs, and everything foreign to the Lithuanian spirit, were used.

It angered me. Just because the Russians hadn't succeeded in forcing Russification over there, the Lithuanians didn't need to help the Tsar do his work over here. I complained about it in a letter to the Lithuanian daily, **Naujienos**.

Until that time I was not known to the Lithuanians as a whole. Prior to my moving to Bridgeport, I lived in the Logan Square area

and associated with the few Lithuanians of the Humboldt Park neighborhood, attending Lithuanian picnics near the Czech cemetery, or going to the church of Our Lady of Vilnius on 24th and Oakley—far from my place. But I had friends in that parish.

Because of the little ballet background I had, I did a few choreographies for an Italian impresario who presented plays for the Italian community. I had many friends among the Italians. Ma Dulys, as I called my aunt, suggested that I should open a studio of my own. And so I did, atop the offices of **Sandara**, in a small hall with a piano owned by Mr. and Mrs. Kemesis. It was located at 33rd and Halsted. My letter to **Naujienos** made me better known.

Q. What motivated you to take on projects that had never been done before, like organizing the first Lithuanian folk dance group?—or organizing the first outdoor Lithuanian folk festival in Marquette Park?

A. I belonged to the Pirmyn choir which presented operas and operettas in Lithuanian. I choreographed for their presentations. As a result of that, I was asked to be on the committee for the Lithuanian Day at the Chicago World's Fair held in 1933. (Prior to that I had appeared at a **Naujienos** annual concert.) There, for the Lithuanian Day, I did my first Lithuanian choreographies.

For this event I selected eight couples, mostly members from the Pirmyn choir, plus some outsiders, to perform a choreography to a Dzuku Polka. And so, my first important creation was presented in honor of my Grandmother who was a Dzuke. The dance was received with enthusiasm. The participants wanted to continue as an entity so we organized ourselves into a club, naming it The Lithuanian Youth Society (LYS—Lietuvių Jaunimo Draugija). It

was the first Lithuanian folk dance group in the world!

Q. How did you expand your repertoire and knowledge of folk dances so quickly that you became a renowned instructor within a matter of a few years?

A. I became acquainted with many ethnic dance groups at the Chicago World's Fair. Our group didn't stop performing with the end of the Lithuanian Day; we went to the fair almost daily, dancing in front of concessions for free admissions or free treats. Afterward, I joined the Norwegian and Ukrainian groups and the Jewish Halevy Choir, mingled with the Yugoslavs, Czechs, Mexicans, and joined a Hindu Vedanta Society. Meanwhile, LYS was receiving many invitations for appearances. At one such appearance, I was approached by a woman from the Chicago Park System, Dorothea Nelson, inquiring if I would be willing to accept a position to teach folk dancing at various neighborhood parks. I thought that she was merely flattering me. Nonetheless, I said that I would.

A week later, I received an invitation to come to the Park's offices, which were then located in Washington Park. The job was given to me. I was "divided" into daily schedules of parks and settlement houses. Hamilton Park—Hungarian, Humboldt Park—Polish, Douglas Park—Jewish, Mark White Square—Lithuanian, Henry Booth House—Mexican, and Howell House—Yugoslav and Czech. Other locations were added later. In order to broaden my knowledge of dances from these ethnic groups, I spent my weekends attending the dance festivals of as many groups as possible, making friends among all and reteaching those dances to their offspring in the assigned neighborhoods.

A group from the International House of the University of Chicago, Charlotte Chen, Jerry Joris, Al and Nelle Boand, and Alfredo Manat, started visiting my classes at the various parks. They were the ones who concluded that such an activity would be ideal for the newly opened International House where students from many lands resided. Thus, I was invited to teach the folk dances of many lands at the International House. Until then, each ethnic group danced its own dances only, unless it was a specially organized demonstration-lecture event. But as a recreational activity open to the public, it was something new. What was taking place at the International House soon reached the ears of many far away.

For the Park System I published a folkdance activity magazine called **Lore**, which helped spread the news of the international folk dance activities. Soon visitors from some distances visited my classes at the International House, and my "fame" spread. I started to receive invitations to teach in colleges outside Illinois, and at the College of Jewish Studies in Chicago. My Little Brother, Kazys Dulys, learned to play the accordion and he was my accompanist on my travels. A chain of events followed, too numerous to describe, which reinforced my involvement with folk dancing.

(To Be Continued)

At VILTIS anniversary banquet, sponsored by Los Angeles Lithuanians, Feb. 4, 1957. From left: L. Mažeikienė, V. Beliajus, S. Puikūnienė, O. Razutienė and I. Medziukas.

V. F. Beliajus žurnalo VILTIS sukaktuviniame bankete vasario 4 d., 1957 metais. Stovi iš k.: L. Mažeikienė, V. Beliajus, S. Puikūnienė, O. Razutienė ir I. Medziukas.

Nuotrauka L. Kanto

(Continued from Last Issue)

"No things of any kind! Nothing! I'll have to cross the frontier on foot."

"But still . . . At least a shirt . . . Something. How can you go this way?"

"I can take a shirt in a valise. Put a towel in. Socks. A piece of sausage, in any event . . ."

The mother ran out, and he sprang to dress. His father came in, stopped at the door and silently watched his son.

"I don't have much money," at length he spoke up calmly. "Only five hundred . . ."

"Why the money? I don't need it. In Germany I'll have to work to earn a living anyway."

"Take it just the same."

"A hundred will be enough . . . To be on the safe side . . ."

"Take two at least. Don't be a child. I'll drive you to Marijampole. I'll tell them that you went to Dotnuva. I'll tell them that you had business in the city, and tomorrow, early, by all means . . . by all means, that is to say, you must leave."

"All right. I'll take a suitcase along, just in case. I'll leave it on Peter Arminas Street. There where Grustas stops. You can bring it back with you sometime . . ."

"I'm going. Let him harness up."

Bringing in a bulging valise, the mother inquired in a quaking voice: "And money? Did you ask? Did he give you some?"

"What good is money? what will I do with money there?"

The mother quickly slipped off her wedding ring.

"Here."

"What are you doing, mother! I don't need it, I won't take it."

"Take it! You can bring it back when you won't be needing it. Take it, I tell you. Wait yet . . ."

The mother began digging through the dresser drawers. She removed the kerchiefs, the handkerchiefs, the knitted articles . . . She piled everything on top of the dresser. She opened boxes, groped in the corners with her fingers.

"God most precious! Where could it have disappeared?"

"What are you looking for there?" asked Kreivenas, entering.

"I can't find my brooch. I wanted to give it to Peter. I was thinking, if anything, it would mean a crust of bread or so . . . It's gone!"

"Didn't I tell you? Didn't I tell you to keep the parlor door locked? That's what you get now."

The mother lowered her hands in disappointment.

KREIVENAS stood regarding his son sullenly. He glanced at the open drawer and unbuttoned his overcoat. Unfastening his watch chain, he addressed his son slowly: "Take it. I'll get along without it."

"I have a watch."

"Take it. If worse comes to worse—you can

exchange it. You can get shoes or . . . Wait yet."

Kreivenas went to the dining room. They could hear him unlock the writing desk and lock it again. He was back shortly.

"Here," he held out a gold five-ruble piece to his son. "I bought it to fix a tooth. Take it, you'll need it for sure."

"I can't let you do this! What would you do if you had nothing to fix it with? No!"

"Don't argue. I don't like it. As they say—better for the father to be toothless than for the son to go without a morsel of bread. I know what I'm doing when I give it to you," he concluded harshly.

"He's ashamed of his kindness and wants to conceal it under harshness," thought Peter and steeled himself—he extended his right hand, put

Excerpt from

CROSSES

(Kryžiai)

by Vincas Ramonas

Translated from Lithuanian by
Milton C. Stark

his left on his shoulder and kissed him on the face. The father also responded with a kiss; then he turned away to go out the door, hesitated, unbuttoned his overcoat and buttoned it again.

Peter put on his overcoat, lifted the suitcase and lowered it to the floor again.

"Boy of mine . . . Maybe . . . I won't see you . . ." She pressed his head to her shriveled breast. She could see nothing through her tears. Kreivenas turned away to the window. Peter kissed his mother's hands, kissed her on the lips and whispered in her ear.

"We'll see each other. Tell . . . her . . . that I'll come back . . ."

He gave the gold ring back to his mother—he squeezed it into her hand, and again whispered: "Give it to her . . ."

His mother nodded, stroked his shoulder, nodded again and smiled through her tears.

"Stay indoors," Kreivenas warned his wife. "One look at you and the family will understand everything on the spot."

She stayed behind in the parlor. She put her face to the window pane. The glass, moist from the dew, was now altogether wet.

They drove away. It was growing dark.

Kreivenas returned at about eleven o'clock. He unharnessed the horse himself, led him to the stable and went to the house. Lights blinked, an automobile turned from the highroad on to the smaller road. Kreivenas ran into the

house and latched the door. Without turning on the light, he took off his overcoat, his coat, quickly stepped out of his shoes and was already casting aside his collar; and the automobile was at that moment turning into the yard. Before long they were trying the door. Kreivenas took off his vest, mussed his hair and only then switched on the light.

"Who's there?" he called out from the anteroom. He called out and was frightened himself; he understood that his voice was too loud.

"Open the door! Security police."

Three youths entered.

"Where is Peter Kreivenas?"

"He isn't home."

"He isn't home. Then where is he?"

"He's gone."

"Where?"

"To Dotnuva."

"When?"

"Today."

The young men exchanged looks.

"Search! Where does he sleep?"

Kreivenas ushered them there. The young men cast their eyes around the room. The bed was made. Having opened the wardrobe, they went into the parlor and returned to the kitchen.

"And what's this here?"

"The maidservant sleeps here."

WHISPERING among themselves, they went in. Julia, dressed in an overcoat, stood in the middle of the room and smoothed her hair with both hands.

"Where is Peter Kreivenas?"

"He's gone."

"When?"

"Today, at sundown."

The young men exchanged looks.

"At sundown? Was there anyone here?"

"Raciunas was."

"That was in the morning, but later?"

"There was a female. In the orchard. I saw her from a distance. She was whispering under the window, and then she climbed over the fence. Who else could it have been but that loose Grusts girl? If you're going to arrest somebody, then arrest her, not Peter. She's turning all the men's heads around here, leading them on."

They conferred. They gave orders to call Kazys, then Petrone.

"Raciunas was, but nobody else. We didn't see Miss Grustas. And Peter wasn't gone anywhere."

"Why did he leave so late?"

"And why today?" added another. "Today, of all days?"

"He had business in Marijampole, and tomorrow he has to go to Dotnuva."

"Has to! What kind of business is it that is so urgent?"

"Ask him."

"We'll ask him, we'll ask him. Where did he stop in Marijampole?"

"I don't know."

"Don't play jokes, comrade. We didn't come to make jokes!"

"I don't know. I left him on the road. I quar-

reled with him. We fell out. I told him: 'Begone, and see that you never again return to my house.' Yes. He's a reactionary. I didn't want to believe it with my own ears. I told him, and I repeat it here before everyone: he's no son to me! Yes. One went to the convent; that is to say, she went to the dogs, and this one also . . . It's better not to have children at all than to have them turn out like that. Let's face it!" he gestured with his hand.

The young men looked at one another in surprise and smiled.

"Comrade Kreivenas is a bold man. That's how it should be. Never fear, comrade, he'll never again return to this house."

In saying goodbye, all three in turn pressed Kreivenas's hand, and left.

Mrs. Kreivenas stood all pale in the parlor.

"Did you really fall out?" she asked in a weak voice.

"None of your business."

"Where is your mind and heart to talk this way!"

"What's in my mind and heart—you'll never know. I already told you once. Go to bed. I hear nothing else but your moaning. Go on moaning, wailing . . . Once and for all you . . ."

"Say it, say it: 'Once and for all, if you'd die!'"

"You want me to? You want me to? I will say it. Of course it would be better . . . for you and for me . . . than this kind of life. Live or die, one of the two. How's that? Now you have it?"

The lights of the automobile danced and swerved in the dark fields; they turned, and the bright beam sped swiftly in the direction of Marijampole.

Lithuania's Intelligentsia: An Underground Perspective

"Catholicism and the Intelligentsia in Contemporary Lithuania" is the title of a **samizdat** study, which was recently received in the West. The uncensored document is signed by **Juozas Bočys** (pseud.)

According to the author, "the intelligentsia, and especially those of its members who are active in the humanities, have been subjected to ideological indoctrination more than any other segment of the society." The intelligentsia, the author says, is a stratum of the population that has been "tied to the regime more strongly than any other and is therefore socially least independent. Therefore, the members of the intelligentsia have been simply compelled to practice hypocrisy, to hide and to mask their real convictions, and to express them only in the narrow private circles" to a greater extent than members of the other social classes. "The middle intelligentsia is the worst paid and the poorest segment of the population, with the smallest illegal income, almost without access to material goods and therefore unable to steal them." In this respect, the industrial or the kolkhoz workers are more independent.

The author asserts, however, that only in some rare cases do they entertain "deep materialistic convictions" or know how to defend them with valid arguments. Such superficial materialists usually are merely indifferent, but not really hostile to religion, and in quite a few cases they are more or less favorably disposed towards it. The favorable attitude towards religion that can be discerned among many non-believers is caused by "indirect factors." Many people who are indifferent to religion nevertheless view the Catholic Church favorably because of "moral, national and cultural" reasons. "More and more people today understand that the inculcation of human minds with a total materialistic world view is one of the spiritual causes for such widespread ills in Lithuania today as selfishness, greed, corruption, alcoholism, and delinquency."

"The middle intelligentsia is now taking its place alongside the peasantry, the traditional guardian of Lithuanian national character and religion," says the author. In particular, he says, the younger generation is beginning to realize "the importance of the fundamental values—morality, religion, nationalism—for individuals as well as for the fate of the entire nation."

The author acknowledges that the "believers in villages and small towns, who openly manifest their traditional church-bound religiosity are under the present circumstances the mainstay of the Lithuanian Catholic Church." The intelligentsia is externally less religious than the peasantry. Nevertheless, the recent years have witnessed a more active spiritual life and religious thought among the members of the intelligentsia. The author calls this phenomenon "non-Church, non-institutional religiosity."

The document states that church-bound and non-church religiosity are almost indistinguishable. There is no doubt, however, that religion in Lithuania is now developing in these two "non-antagonistic" directions. Moreover, it appears that this is only the beginning of an "interesting process," which may gather additional strength and become a "broad-based rebirth of the nation's spiritual life." This important process is now under way in a significant portion of the middle intelligentsia. The process may not be visible from the outside, but is important for the nation's future. The author therefore concludes that in evaluating Lithuania's intelligentsia one should proceed more cautiously and be ready to perceive the various tendencies it harbors.

(Adapted from ELTA. May, 1984)

U.S. POSTAL SERVICE STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION

Required by 39 U.S.C. 3685

1a. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS/LITHUANIAN DAYS.

1b. Publication No. 00242950.

2. Date of filing, 9-30-85.

3. Frequency of issue. Monthly except July and August.

3a. No. of issues published annually—10.

3b. Annual subscription price \$20.00.

4. Complete mailing address of known office of publication: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

5. Complete mailing address of the headquarters of general business offices of the publisher: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

6. Full names and complete mailing address of publisher, editor, and managing editor.

Publisher: Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, CA 91504.

Editorial Committee, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

Managing Editor, Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, CA 91504.

7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, CA 91504.

8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities. None.

9. For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates (Section 423.12 DMM only). The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes.

Has not changed during preceding 12 months.

Has changed during preceding 12 months. (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.) 1. Extent and nature of circulation.

A. Total No. copies (net press run). Average no. copies each issue during preceding 12 months—1300. Actual no. copies of single issue published nearest to filing date—1300.

B. Paid circulation. 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales Average no. copies each issue during preceding 12 months—0. Actual no. copies of single issue published nearest to filing date—0.

2. Mail subscription. Average no. copies each issue during preceding 12 months—1168. Actual no. copies of single issue published nearest to filing date—1168.

C. Total paid circulation (Sum of 10B1 and 10B2—Average 1184. Single issue—1168.

D. Free distribution by mail, carrier or other means, samples, complimentary, and other free copies. Average no.—40. Single issue—40.

E. Total distributions (Sum of C and D) Average no.—1208. Single issue—1208.

F. Copies not distributed:

Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing. Average no.—92. Single issue—92. 2. Return from news agents—none.

G. Total (Sum of E, F1 and 2 should equal net press run shown in A) Average no.—1300. Single issue—1300.

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete.

(Signature and title of editor, publisher, business manager, or owner.)

Anthony F. Skirius, Publisher and Owner

Please write! Letters from our readers is most appreciated. We would like to hear from you! Constructive, or what have you, let us have your opinions and thoughts.

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai

4627 S. Hermitage. Chicago, IL 60629—telef. (212) LA 3-1510

— ir —

2616 W. 69th St., Chicago, IL 60629—telef. (312) 737-6734

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

GARBĖS PRENUMERATOS

I. ir K. Aižinai, Chicago, IL
A. Andriušis, Dorchester, MA
P. Aras, Santa Monica, CA
Rev. J. Bacevičius, Kintyre, ND
G. Balanda, Warren, MI
E. Balceris, Santa Monica, CA
L. Baltrėnas, Los Angeles
V. Barkus, Omaha NE
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
Inž. P. Beltran, Montebello, CA
Rev. A. Bertašius, Patterson, NJ
V. Bieliauskas, PhD, Cincinnati, OH
A. Biliūnas, Lake Park, FL
D. Brazdžionis, Los Angeles, CA
A. G. Brazėnas, Royal Oak, MI
J. Briedis, W. Bloomfield, MI
R. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas
Los Angeles, CA
J. Čiurlionis, PA
Rev. V. M. Cukuras, Putnam, CT
J. Čiurlionis, PA
St. Daugėla, Santa Monica, CA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Vysk. A. L. Deksnys, Vokietija
A. Dičius, Santa Monica, CA
Inž. A. Didžiulis, Columbia
V. Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
A. Drukteinis, Bedford, NH
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
B. Gajauskas, Santa Monica, CA
A. Galdikas, Los Angeles, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
Pr. Gasparonis, Los Angeles, CA
R. Giedraitis, DDS, Los Angeles, CA
J. Girevičius, Ont., Canada
K. Gogelis, Redford, MI
A. Grigas, Chicago, IL
I. Gurčinas, Los Angeles, CA
Dr. V. Gutauskas, Venezuela
P. Gylys, Olympia, WA
R. Janowska, Norristown, PA
Inž. dr. E. Jarašūnas, Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, NE
Inž. A. Jonynas, Pacific Palisades, CA
Dr. J. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA
J. Karmuza, Waterbury, CT
K. Karuža, Los Angeles, CA
Dr. S. Karuža, Rolling Hills, CA
J. N. Kiaušas, Harrison, NJ
Rev. M. Kirkilas, Beverly Shores, IN
Dr. Alf. Kontvis, CA
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT
J. Kregždė, Cincinnati, OH
Dr. L. Kriaučeliūnas, Lockport, IL
Rev. J. Krivickas, Cohoes, NY
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. Kudokas, Santa Monica, CA
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
L. Lengnikas, Hamilton, Canada
J. Levickas, Palos Verde, IL
G.T. Levinskas, Creve Coeur, MO
E. Likanderis, Chicago, IL
K. Majauskas, Chicago, IL
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto, Canada
Inž. V. Mažeika, Park Ridge, IL
Inž. A. ir L. Mažeikos, Marina
del Rey, CA
V. Mileris, M.D., Livonia, MI

A. Milius, Santa Monica, CA
J. Mitkus, Los Angeles, CA
J. Mulokas, Santa Monica, CA
A. Musteikis, Fallon, NV
A. Naudžiūnas, So. Boston, MA
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA
A. Pakalniškis, Hamilton, Ont., Can.
Rev. T. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Palubinskas, New York, NY
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
V. ir A. Pažiūra, Agoura, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
J. Pleinys, Hamilton, Ont., Can.
P. Pranis, Vista, CA
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, NY
Rev. dr. P. Ragažinskas, Central, NM
St. Radžiūnas, Omaha, NE
G. W. Radvenis, Los Angeles
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA
Inž. J. Rasy, Cambridge, MA
K. Raudys, Toronto, Ont., Can.
K. R. Ražauskas, Dearborn Hts., MI
Kun. A. Rubšys, Manhattan College, NY
A. Rugys, Lantana, FL
K. R. Ražauskas, Dearborn
Heights, MI
Kun. P. Sabulis, Waterbury, CT
P. ir R. Sakas, Glendale, CA
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
C. Sarpalis, Baltimore, MD
D. Schmutzer, Glendale, CA
C. Shimkus, W. Hartford, CT
M. R. Shalins, Woodhaven, NY
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
F. Speecher, Los Angeles, CA
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
R. Stirbys, Philadelphia, PA
D. Surantas, Rockford, IL
Inž. J. Talandis, Olympia Fields, IL
Talka (Hamilton Credit Union) Canada
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiškus, Collinsville, IL
A. Trainis, Richmond Hill, NY
Mrs. T. K. Trečiokas, NJ
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg, FL
A. Uždavins, Canton, MI
O. Vaitas, MD, Farmington Hills, MI
A. Vaitkus, Bellville, IL
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. J. K. Valiūnas, Southampton, NY
Inž. V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
A. Vitėnas, Middletown, NJ
J. Vitėnas, Washington, D.C.

"Lietuvių Dienų garbės prenumeratoriais skelbiami, kurie kasmet prisijūnia po \$35.00.

AUKOS

Aukos Lietuvių Dienoms ir spaudai

Aukos po \$50.00

Dr. J. J. Stukas

Aukos po \$15—

A. Milius

Aukos po \$5.00—

P. Kaziukonis, S. Skirmantas

Nuoširdus ačiū už paramą Lietuvių Dienų žurnalui. —A. Skirius, leidėjas.

Gautos aukos "Lietuvių Dienų" pikniko loterijai

B. Adamson, A. Alciauskas, V. Aleksonis, ALKA, P. Alšėnas, D. Andrews, R. Andrews, A. Andriušis, V. Anelauskas, A. Antanaitis, V. Apeikis, B. Apshaga M.D., E. Arbas, Audra Travel, S. Aušrota

J. Babrys, kun. A. Babonas, R. Babušis, K. Bačkauskas, kun. J. Bacevičius, J. Bacevičius, B. Bacevičius, S. Bačkis, S. Bačkus, H. Bajalis, A. Bajoras, W. Bakunas, kun. V. Balčiūnas, A. Balčytis, J. Balkūnas, P. Baltakis, J. Baltrėnas, L. Baltrėnas, J. Baltrušičius, D. Balys, Dr. J. Balys, K. Bandzevičius, M. Banionis, B. Barakat, E. Baranauskas, M. Barauskas, R. Barauskaitė, V. Barkus, K. Bartašius, E. Bartkus, R. Bartkus, O. Barauskas, V. Beliajus, O. Benius, A. Beresnevičius, P. Bernota, A. Bernotas, V. Bieliauskas, PhD, G. Blažys, E. Blynas, J. Boley, M. Bonatas, P. Brazinskas, F. Botyrius, S. Brazauskas, A. Brazdžionis, A. Brazis, J. Briedis, Vysk. V. Brizgys, V. Browne, R. Buch, E. Budelis, K. Bulvičius, A. Buntienė, H. Butkus, V. Butkys.

CAFE Montana, V. Čekanauskas, Msgr. P. Celiėšius, A. Čepulis, A. Cenfeldas, J. Černius, P. Česnulis, V. Čečėta, A. Činikas, V. Čižauskas, B. Čižikas, Consulate General of Lithuania (NY), C. Cukuras, Rev. M. Čyvas.

Rev. V. Dabušis, B. Daly, S. Damulis, P. Dargis, V. Datis, J. Danis, J. Daugėla, K. Daugėla, Daukantas, A. Daukantas, A. Daukus, A. Dičius, F. Donarovich, P. Dovydaitis, R. Dovydaitis, V. Dovydaitis, L. Dovydenas, A. Dranginis, Dresher Insurance Brokers, L. Gylus, J. Dženkaitis, V. Dzigas.

R. Eckberg, A. Elskus, N. Enck, V. Fledžinskas, B. Francas, Franciscan Fathers.

A. Gailiūšis, A. Galdikas, B. Galinis, I. Galiūnas, V. Garsys, P. Gasparonis, P. Gaučys, H. Gedgaudas, prof. J. Genys, V. Gerulaitis, J. Giedraitis, V. Gilys, H. Gorodeckas, V. Grabauskas, A. Granesky, K. Graudienė, J. Gričius, A. Grigaitis, A. Grigas, T. Grikinas, L. Grunavas, P. Gruodis, Z. Grybinas, V. Gurčinas, Alg. Gustaitis.

Virg. Irlakis, T. Ivanauskas.

V. Jakubauskas, A. Jakubėnas, S. Jankauskas, D. Jankus, C. Janušas, V. Jasulaitis, P. Johnson, P. Jonikas, E. Jonušas, A. Jonynas, K. Juknelis, V. Juodvalkis, P. Jurgėla, Dr. J. Jurgilas, J. Jurkūnas, J. Jusionis.

P. Karosas, Dr. B. Kasakaitis, B. Kaslas, G. Kaulius, J. Kazakevičius, A. Kazickas, F. Keršis, J. Kiaušas, R. Kildišas, M. Kirkilas, A. Kiškis, kun. G.

Kijauskas, Klimavičienė, J. Klivecka, J. Knuipys, B. Kondratas, Dr. A. Kontvis, Rev. R. Krasauskas, J. Kregždė, J. Kriaučiūnas, I. Kriaučūnas, Rev. J. Krivickas, Msgr. J. Kučingis, A. Kudirka, S. Kudokas, R. Kukta, C. Kulas, H. Kulber, A. Kupinskas, A. Kuprėnas, J. Kutra, A. Kvečas, S. Kvečas.

C. A. Laucius, J. Laučka, C. Laurinavičius, R. Latoza, E. Lengnikas, L. Leonas, V. Leskaitis, G. Levinskas, V. Liaukus, E. Likander, Lithuanian Citizens Club (NY), Lituanius, A. Litvinas, B. Lukas, J. Lukas.

J. Mačiulaitis, B. Mackiala, K. Majauskas, W. Markelionis, F. Masaitis, R. Masiulionis, A. Maskoliūnas, N. Mattis, A. Mažeika, L. Mažeika, I. Medziukas, O. Mekišius, A. Merkelis, O. Merkis, O. Merkys, J. Meškauskas, Rev. A. Mičiūnas, L. Miccolis, Mikalajūnas, Mikelevičius, A. Milaknis, A. Miliūnas, K. Milkovaitis, C. Miller, A. Mingėla, A. Misiūnas, H. Misiūnas, A. Mitkevičius, A. Mitkienė, N. Mockus, B. Morkis, Rev. S. Mokūnas, J. Mulokienė.

A. Nakas, A. Narutis, A. Naudžiūnas, K. Naudžius, J. Naujokaitis, M. Naujokaitis, R. Neri, J. Norton, R. Novak, B. Nurmsen.

L. Oksas, Rev. A. Olšauskas.

A. Palevičius, P. Pagojus, Rev. J. Pakalniškis, Rev. T. Palis, B. Paliulis, rev. V. Palubinskas, O. Paškevičius, A. Patamsis, J. Paukštienė, V. Pažemėnas, A. Pažiūra, A. Pečiulis, G. Penney, M. Petokas, S. Petokas, F. Petrauskas, V. Petrauskas, J. Petronis, A. Petrutis, Pierce-Hamrock Mortuary, E. Pikelis, G. Plukas, V. Plukas, K. Povilaitis, B. Prasauskas, R. Prosciūnas, V. Prižgintas, F. Puidokas, W. Puras.

P. Račiūnas, J. Račius, Rev. A. Račkauskas, Fr. V. Radvina, S. Radžiūnas, kun. prof. dr. P. Ragažinskas, B. Raila, R. Rakauskas, K. Raudys, J. Raugalas, v. Raulinaitis, O. Razutienė, L. Reivydas, A. Remeikis, E. Ribokienė, A. Rimkus, V. Ročiūnas, J. Roland, Roque & Mark, E. Ross, A. Rubšys, J. Ruokis, C. Rusackas.

(Tėsinys sekančiam numeryje)

RŪTA, INC.—

INVESTAVIMO BENDROVĖ

2472 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Ca 90404

Phone: (213) 826-7525

VALDYBA:

E. Jarašūnas, A. Markevičius,
R. Nelsas

LIETUVŲ DIENOS

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y.—“Darbininko” adm-ja
So. Boston, Mass.—S. Minkus
Chicago, Ill.—Balys Brazdžionis
“Gifts International”, “Parama”,
“Marginiai”
Cleveland, Ohio—J. Zilionis
Detroit, Mich.—St. Anthony’s
Parish Library
Los Angeles—P. Domkus
Putnam, Conn.—Immaculate Conception
Convent
Rochester, N.Y.—A. Sabalis
Waterbury, Conn.—“Spauda”
Woodhaven, N.Y.—“Romuva”

AUSTRALIJOJE

Norwood—K. Pocius
Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis
Mirren, S.A.—J. Rupinskas
Lewisham—Msgr. P. Butkus

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris
Toronto, Ont.—V. Aušrotas, A. Kuolas,
St. Prapas
Montreal, Que.—P. Rudinskas
(Parish Library)

AMERIKOS BALSAS (VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos
laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42,
ir 49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val vakaro
Lietuvos laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20,
25 ir 31 metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro
Lietuvos laiku (12 val. vidurdienį
Vašingtone) 14, 15, 20 ir 25 metrų
bangomis.
Šie laikai vasaros metu. Žiemos metu tiek
Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį
atsukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

Naujai išleista
plokštelė

TU MAN VIENA

įdainuota

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETO

Galima užsisakyti per

LIETUVIŲ DIENAS

4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029

Kaina: \$10 plus \$1 pašto išlaidams

LIETUVIŲ RADIOJOS PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su “Lietuvių Dienomis”

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIOJOS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
VLADAS GILYS, pirminorius
Programų koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

“RADIOJOS PROGRAMA LIETUVIAMS”
Girdima sekmadienio popietėmis 3:15-4:00
WBMD—740 Kilocycles
Šios programos vedėjai:
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.
Baltimore, MD 21210 Tel. 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ RADIOJOS KORP. PROGRAMA
Anglijoje, viet. radijo programa naujoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentino Minkų
girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto
Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM
programoje: pasaul. žinių santrauka,
muzika, dainos ir Magdūtės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas “L.D.” žurnalas,
ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų,
plokštelių ir lietuviškų suvenyrų.
71 Farragut Rd., So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

Lietuvių Radijo Valanda LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
9-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telefonas: (617) 586-7209

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Radijo Šeima
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo
8:30 val ryto iki 9:30 val. ryto
Visos laidos iš tos pačios stoties
WBMX stoties 1490 AM banga
Programos vedėja:
Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
7159 S. Maplewood, Chicago, IL
60629
Tel.: 778-1543

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
6955 S. Campbell Ave.
Chicago, IL 60629 Phone: 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

“Lietuvos Aidų programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
11110 AM banga, WTIS stotis
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Rašyti 6955 S. Campbell Ave.
Chicago, IL 60629
Telefonas (312) 778-5374
Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Tel.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIOJOS PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Isteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempuzis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268
Dvisavaitinė religinės
minties programa
GYVENIMO VARPAI
sekmadieniais 6:30-7:00 val. ryto
WRMR AM 850
Kun. G. Kijauskas, S.J.
18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119
Telef. (216) 531-4263

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIOJOS VAL.

2222 Franklin Rd.
Bloomfield Hills, MI 48013
WPON—1460 AM

Pirmadieniais ir penktadieniais nuo 3-4 val.
Programos vedėjas Algis Zaparackas
Bendradarbiai:
Ant. Zaparackas, Algis Lapšys, Edv.
Skotys

HARTFORD, CONN.

“TĖVYNĖS GARSAI”
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Longinas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

“LIETUVOS ATSIMINIMŲ” radijo val.
girdima kas penkt. iš WEVD stoties
New Yorke, nuo 10-11 v.v. 97.9 FM banga
Taip pat klausykite “Music of Lithuania”
programos kas sekm. nuo 2:05 iki 3:00
val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties
89.5 FM — banga
Direktorius — dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel.: (201) 753-5636
“LAISVĖS ŽIBURYS”
Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIOJOS PROGRAMA
“LEISKIT Į TĖVYNĘ”
Lithuanian Broadcasting SPA

Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte
iš KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.

vedėja ir pranešėja
Salomėja Šmaizienė

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIOJOS KLUBAS

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R.
Kiršteinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr.,
Rūta Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

“LIETUVOS PRISIMINIMAI”

Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO — 1240 AM

Vedėjas: ANTANAS PALIULIS

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30 iki 2:00 val. po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 100.7 FM
Programos vedėja:
Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičienė
51 Patricia Di., Toronto, Ont. M4C 5K2,
Can.
Telefonas:(416) 690-3416

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIOJOS

Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas; Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. V. Kaziūnas

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

*Vytautas Beliajus ir Veneta Grybaitė-Childs
piemenaitės ir piemenuko šokyje.*

Vytautas Beliajus and Veneta Grybaitė-Childs in an interpretation of a Lithuanian shepherd trying to woo a doubtful shepherdess.